

Vlaams
Parlement

vergadering **C68**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en
Armoedebestrijding

van 7 januari 2020

INHOUD

INTERPELLATIE van Chris Janssens aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, en aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de rel tussen de regeringspartijen inzake de uitgekeerde bedragen van kinderbijslag aan asielzoekers – 5 (2019-2020)	
INTERPELLATIE van Hannelore Goeman aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de uitspraken van de minister-president inzake de retroactieve uitbetaling van kinderbijslag aan asielzoekers – 6 (2019-2020)	
INTERPELLATIE van Björn Rzoska aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de 'fake news'-uitspraken van Jan Jambon betreffende kinderbijslag en asielzoekers – 7 (2019-2020)	4
VRAAG OM UITLEG van Elke Sleurs aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de preventie van baarmoederhalskanker bij jonge vrouwen – 634 (2019-2020)	19
VRAAG OM UITLEG van Freya Saeys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de toegang van daklozen tot gezondheidszorg – 700 (2019-2020)	23
VRAAG OM UITLEG van Freya Saeys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de accreditering van de Vlaamse ziekenhuizen – 725 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Elke Sleurs aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over een nieuw Vlaams accrediteringssysteem voor ziekenhuizen – 737 (2019-2020)	26
VRAAG OM UITLEG van Ann De Martelaer aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over minderjarige jongeren die meerderjarig worden en een ondersteuningsnood hebben op het vlak van dagactiviteiten en -opvang – 741 (2019-2020)	31
VRAAG OM UITLEG van Ann De Martelaer aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de concrete invulling van de zorggarantie – 742 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Immanuel De Reuse aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de eerste rechtszaak naar aanleiding van de daling van het persoonsvolgend budget (PVB) – 743 (2019-2020)	36

- VRAAG OM UITLEG van Jan Laeremans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, en aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de ziekenhuisnetwerken in Brussel en de Vlaamse Rand die onder Franstalige controle dreigen te komen
– 746 (2019-2020) 45
- VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over niet-dringend patiëntenvervoer
– 750 (2019-2020) 49
- VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, en aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de effectiviteit van de deradicaliseringsaanpak
– 628 (2019-2020) 52

INTERPELLATIE van Chris Janssens aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, en aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de rel tussen de regeringspartijen inzake de uitgekeerde bedragen van kinderbijslag aan asielzoekers
– 5 (2019-2020)

INTERPELLATIE van Hannelore Goeman aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de uitspraken van de minister-president inzake de retroactieve uitbetaling van kinderbijslag aan asielzoekers
– 6 (2019-2020)

INTERPELLATIE van Björn Rzoska aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de 'fake news'-uitspraken van Jan Jambon betreffende kinderbijslag en asielzoekers
– 7 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Voorzitter, minister-president, in De Tijd van 28 december konden we lezen wat u in een speech vertelde die u hebt gegeven in De Warande. In het artikel staat: "Heel expliciet wordt hij wel als het gaat over asielzoekers." U zei toen namelijk: "Ik heb het verhaal gehoord van een familie asielzoekers die meteen een huis kon kopen van dat kindergeld. Dat kan toch niet de bedoeling zijn?" Ook tijdens een toespraak in Hasselt zou u die uitspraak hebben herhaald.

Die uitspraak lijkt ons – om het zeer zacht uit te drukken – bijzonder problematisch, omdat ze op geen enkele manier wordt gestaafd door feiten. Er zijn volgens ons drie mogelijkheden. Ofwel kent u de huisvestingsprijzen in Vlaanderen niet, en dat lijkt mij toch wel wat vreemd voor een minister-president. Ofwel kent u de regelgeving en de toeslagen van de kinderbijslag niet, wat mij niet echt een karakteristiek lijkt van een gedegen bestuurder. Ofwel bent u bereid om met broodjeaapverhalen bewust het wantrouwen ten aanzien van erkende vluchtelingen te voeden en zo bij te dragen tot de polarisering in onze samenleving.

Ik vrees dat het een beetje van alle drie de mogelijkheden is. Want wij hebben u gevraagd naar het concrete verhaal, maar kregen daar tot dusver nog geen antwoord op. Uw woordvoerder gaf zelfs expliciet toe dat het geval eigenlijk niet was onderzocht, en dat het dus ook niet zeker is dat het echt is voorgekomen. Ook het Federaal Agentschap voor de Kinderbijslag (FAMIFED) heeft intussen aangegeven geen weet te hebben van dergelijke gevallen.

Maar volgens uw fractieleider Wilfried Vandaele is het blijkbaar niet nodig om wetenschappelijk correct te zijn tegen uw eigen achterban. Ik citeer: "Iedereen weet dat, als je een lezing houdt voor de eigen achterban, je wel eens kort door de bocht gaat door een beeld te gebruiken. Dat beeld moet dan blijven plakken. Het moet niet wetenschappelijk correct zijn in dat soort toespraken, in dat soort lezingen. Iedereen weet wel wat er bedoeld wordt."

Ik neem akte van het feit dat het bij de N-VA blijkbaar geen probleem is om de eigen achterban blaasjes wijs te maken. Nog los van de wenselijkheid om dergelijke ongefundeerde boutades te uiten, vraag ik me echt wel af waarom u, als

minister-president, die uitspraak niet corrigeerde alvorens die werd gepubliceerd in De Tijd. Dit terwijl het regeerakkoord heel duidelijk stelt: "In onze snel evoluerende mediamaatschappij waar de impact van sociale en andere media op de samenleving enorm groot is, neemt het belang van mediawijsheid en digitale geletterdheid nog toe om zich te wapenen tegen fake news." Minister-president, wij denken dat u zich hier zelf een verspreider van fake news hebt getoond.

Minister-president, mijn eerste vraag lijkt mij bijzonder voor de hand liggend: op welke informatie baseert u deze uitspraak? Hebt u een concreet voorbeeld van een uitbetaling van kindergeld waarmee een gezin een woning zou hebben kunnen kopen?

Het interesseert mij ook heel erg of u het eens bent met de uitspraken van de heer Vandaele?

Wat de essentie van de zaak betreft: bent u op de hoogte van de concrete regeling inzake retroactiviteit van uitbetaling, zowel binnen het oude kinderbijslagstelsel als in het nieuwe groeipakket? Kunt u de verschillen tussen beide systemen toelichten?

Erkent u dat u met uw uitspraak een loopje neemt met de waarheid?

Beseft u daarbij dat dit soort uitspraken bijdraagt tot polarisering en wantrouwen in onze samenleving?

Tot slot, vindt u dat het strookt met de waardigheid van het ambt van een minister-president van Vlaanderen om – en ik wik mijn woorden – te liegen in het geval dit verhaal niet klopt? Vindt u zelf dat u geloofwaardig kunt blijven functioneren als zou blijken dat u fake news verspreidt?

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, collega's, minister-president, we hebben de voorbije dagen en weken vastgesteld dat de linkse oppositie, aangevuurd ook door de linkerflank in uw regering, met name door Open Vld, hysterisch heeft gereageerd op de uitspraken die u hebt gedaan over kindergeld dat in één pakket wordt terugbetaald aan asielzoekers vanaf het moment dat zij als vluchteling in België worden erkend.

In eerste instantie dacht ik voor hun reactie begrip op te kunnen brengen want sp.a en Groen hadden de voorbije weken behoorlijk wat noten op hun zang – en soms zelfs terecht – als het ging over besparingen in de cultuursector, besparingen in de welzijnssector, enzovoort. Ik dacht dus dat zij, net als ik, zouden vinden dat het niet kan dat er met geld wordt gegooid in de richting van asielzoekers, dat zij zouden vinden dat dat geld inderdaad beter wordt besteed aan de vele noden in onze Vlaamse welzijnssector, zoals bijvoorbeeld het wegwerken van wachtlijsten.

Groot was mijn verbazing dat hun consternatie niet ging over het fout bestede geld – dat vonden ze blijkbaar geen enkel probleem –, maar wel of u, minister-president, geen foute informatie had gegeven en of u niet overdreven had met de cijfers die u noemde toen u ging spreken voor uw eigen achterban. Dat fout bestede geld is nochtans voor mij en voor het Vlaams Belang de essentie in heel deze situatie die voor veel Vlamingen onrechtvaardigheid uitschreeuwt.

Asielzoekers die van onze overheid gratis een dak boven hun hoofd krijgen, gratis eten krijgen, gratis toegang tot onderwijs krijgen, gratis toegang hebben tot medische zorgen indien nodig, die overigens nog nooit één euro in ons land hebben bijgedragen aan het sociaal systeem, krijgen dan ook nog eens met terugwerkende kracht kindergeld voor de tijd van de hele procedure die men in ons land heeft

verbleven, tot aan de erkenning. In plaats van, net als wij, deze aanslag op ons sociaal systeem, deze aanslag op onze sociale zekerheid aan te klagen, vinden de socialisten en de Groenen het blijkbaar nodig om het te hebben over de communicatie, over het feit of de minister-president al dan niet heeft overdreven met zijn cijfers.

Collega's, mij, en vele Vlamingen met mij, is het niet te doen om het feit dat asielzoekers op het moment van hun erkenning op kosten van de belastingbetalers met terugwerkende kracht in één pakket geld krijgen waarmee ze een huis kunnen kopen, of een appartement, of een nieuwe BMW, of desnoods zelfs een nieuwe fiets. Mij, mijn partij en vele Vlamingen met gezond verstand, is het erom te doen dat hiermee een totaal onrechtvaardige situatie wordt gecreëerd voor onze eigen mensen, een situatie die Vlamingen benadeelt ten opzichte van nieuwkomers en vreemdelingen in dit land. Want voor Vlamingen die hier jarenlang hebben gewerkt en die hier jarenlang hebben bijgedragen aan het sociaal systeem, is er vaak geen geld voor een menswaardig pensioen, voor mindervaliden is er vaak geen geld om hen de nodige zorgen te geven, maar er is voor de Vlaamse Regering – daarin blijkbaar gesteund door de linkse oppositie – wel geld om asielzoekers extra te verwennen.

Ik vraag mij dan af – en ik heb vastgesteld dat veel Vlamingen zich dat de voorbije dagen ook hebben afgevraagd – hoe het mogelijk is dat asielzoekers die kost en inwoon krijgen en nog geen dag hebben bijgedragen aan onze sociale zekerheid, ook nog eens extra kindergeld krijgen. Hoe is het mogelijk dat zij materieel worden bevoordeeld tegenover gewone Vlamingen die wel hebben bijgedragen aan onze sociale zekerheid?

Hoe is het mogelijk dat zowel Gwendolyn Rutten als de linkse oppositie dat blijkbaar geen enkel probleem vinden, maar dat zij wel op hun achterste poten staan als de minister-president deze onrechtvaardigheid benoemt?

Hoe is het mogelijk? Minister-president, waar haalt de voorzitter van uw coalitiepartner Open Vld het lef om, ondanks deze discriminatie van Vlamingen ten opzichte van vluchtelingen, die Vlamingen dan ook nog eens xenofob en racistisch te noemen?

Minister-president, u hebt in het regeerakkoord nochtans met uw coalitiepartners afgesproken om deze dubbele financiering van kinderen van asielzoekers af te schaffen. Maar we hebben de voorbije dagen en maanden vastgesteld dat hier nog geen enkel initiatief rond werd genomen. Erger nog: toen ik hierover een schriftelijke vraag stelde aan bevoegd minister Wouter Beke, antwoordde hij mij dat het criterium asielzoeker niet relevant is, en als dusdanig dus niet wordt geregistreerd.

Als ik de minister goed begrijp, vindt hij het niet opportuun om te weten waaraan het belastinggeld dat onder zijn bevoegdheid valt, wordt besteed. Collega's, ik denk dat het debat van de voorbije weken, en het bredere debat in de samenleving, wel degelijk heeft aangetoond dat Vlamingen dit wel relevant vinden, en dat Vlamingen wel willen weten aan wie en waaraan hun belastinggeld wordt uitgegeven. Vlamingen hebben wel degelijk ook het recht om te weten hoeveel kinderbijslag er retroactief aan vluchtelingen is gegeven. Die Vlamingen stellen zich terecht vragen over de cijfers, die zelfs door de Gezinsbond als voorbeeld werden gegeven. Daarbij zou een vluchtelingengezin met vijf kinderen in een keer een bedrag tot 80.000 à 90.000 euro kunnen krijgen.

Minister-president, toen u zei dat u de boosheid van de kiezer op 26 mei ernstig zou nemen, en dat u daar iets aan wilde doen, dan gaat u een pertinent antwoord moeten geven op mijn volgende vragen. Hoeveel is er, sinds de invoering van het nieuwe systeem van het groeipakket op 1 januari 2019, retroactief betaald aan vluchtelingen? Wanneer gaat de Vlaamse Regering eindelijk eens een einde maken aan deze voor Vlamingen totaal onrechtvaardige situatie? Zit iedereen in de Vlaamse Regering, gezien die erg betreurenswaardige uitspraken van de Open Vld-

voorzitter, uw liberale coalitiepartner, hierover nog op dezelfde lijn? Zo ja, wanneer zult u dat bewijzen door deze onrechtvaardige regelgeving te veranderen?

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, collega's, ministers, en vooral minister-president Jambon, mijn collega's hebben het al aangehaald. We verwijzen naar een portret van u dat op het einde van het jaar in De Tijd verscheen, op 28 december. Daar deed u, in mijn ogen, een wel zeer gratuite uitspraak. Het ging over vluchtelingen die na erkenning met terugwerkende kracht kindergeld ontvangen. Het is overigens een systeem dat werd ingevoerd door de vorige Vlaamse Regering-Bourgeois, toen het systeem na de zesde staatshervorming door de regio's werd hervormd.

Op twee publieke momenten stelde u het volgende, en het citaat is al eerder gevallen: "Ik heb het verhaal gehoord van een familie die meteen een huis kon kopen van dat kindergeld. Dat kan toch niet de bedoeling zijn?" Dit is in mijn ogen een minister-president, die toch een verbindende rol moet spelen tussen alle Vlamingen, onwaardig. En aanvankelijk verdedigde u nog het onverdedigbare, met ontelbare bochten. Ik citeer: "Deze case is zelfs ter sprake gekomen tijdens de Vlaamse regeringsonderhandelingen." Uw kabinet – minister en kabinet zijn immers één – liet weten dat deze case "niet uitgevlooid" is. "Het gaat niet om de cijfers, maar om het principe."

En dat terwijl iedereen die kinderen heeft toch die Vlaamse boutade, dat Vlaamse gezegde kent: 'Een kind kost een huis'. En dat terwijl iedereen weet dat niemand in Vlaanderen ooit met kindergeld een huis heeft gekocht.

Als klap op de vuurpijl verscheen in een andere krant nog een interview waarin u nogmaals herhaalde – niet voor de eerste keer – dat wat u betreft de onderhandelingen met het Vlaams Belang voor een regeerakkoord perfect hadden kunnen worden opgestart.

Beide uitspraken joegen alvast een van uw coalitiepartners de kast op. Het gebeurt niet vaak -- ik heb het zelden gezien -- dat een partijvoorzitter van een meerderheidspartij openlijk een zetelende minister-president de mantel uitveegt. Wat mij betreft had ze gelijk.

Gwendolyn Rutten noemde uw verhaal over het kindergeld waarmee vluchtelingen een huis zouden kunnen kopen – ik citeer haar letterlijk: "een extreemrechts broodjeaapverhaal" en ze verweet u "het papegaaien van extreemrechts". Ze gooide er zelfs achteraan dat als de N-VA graag een minderheidsregering met extreemrechts wil, dat ze die dan maakt.

Minister-president, zonder afstand te nemen van uw uitspraken, trachtte u de gemoederen te bedaren in de hoop toch nog wat te redden van een Vlaamse Regering die haar start de afgelopen maanden feestelijk heeft gemist. Dat op dit moment op kabinetten koortsachtig wordt gezocht naar een slagzin om uw ploeg toch nog achter één vlag te lijnen, is illustratief. U hebt de Vlaamse Regering in een positie gebracht waarin ik alleen maar verliezers zie zitten.

Minister-president, hebt u intussen de case uitgevlooid? Kunt u hier straks met concrete gevallen voor de dag komen? Ofwel waren uw uitspraken gebaseerd op een concrete case -- hoewel heel wat specialisten in de dagen daarna het hadden over theoretische mogelijkheden, zeer extreem en ze komen eigenlijk niet voor in de praktijk --, ofwel moet u – wat u niet hebt gedaan – afstand nemen van wat ik fake news noem. Voor iemand die pretendeert de eerste burger van Vlaanderen en van deze Vlaamse Regering te zijn, is dat wat mij betreft onvergeeflijk.

Is het uw overtuiging dat het beter zou zijn geweest om met het Vlaams Belang in een Vlaamse Regering te zitten? Zo ja, waarom? Zo neen, waarom niet? Ik heb de

indruk, zeker na de afgelopen maanden, dat het niet de eerste keer is dat uw hart bij een andere coalitie ligt, en niet bij deze coalitie met CD&V en Open Vld.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Vooreerst wil ik iedereen mijn beste wensen overbrengen voor een stralend 2020, waarin we wat meer gaan stralen en wat minder gaan balen.

Dan wat het onderwerp van vandaag betreft. Mevrouw Goeman, eerst wil ik u zeggen wat het systeem vroeger was, voor de overheveling, en wat het systeem vandaag is. Dat is ingevoerd door de vorige regering op het moment dat die de kinderbijslag heeft overgenomen.

In het vroegere systeem – het Belgische systeem – bestond de retroactiviteit voor asielzoekers voor de maanden die ze hadden gewerkt. Als men tijdens de procedure van het asiel zoeken een aantal maanden had gewerkt, kreeg men evenveel maanden kinderbijslag uitgekeerd, met een maximum van twaalf maanden. Als een procedure langer dan een jaar duurde – laten we zeggen twee jaar –, en men had bijvoorbeeld dertien maanden gewerkt. Asielzoekers die tijdens hun procedure een job vinden: dat is tamelijk uitzonderlijk. Dit even vooraf. Dat is trouwens afgekapt op twaalf maanden. Dat was het oude systeem.

In het systeem dat is ingevoerd bij de overname van de kinderbijslag door de Vlaamse Gemeenschap, is ingeslopen dat de retroactiviteit onvoorwaardelijk is, met een maximum van vijf jaar. Wanneer een asielprocedure langer dan vijf jaar duurt – in uitzonderlijke gevallen gebeurt dat soms –, kreeg men op het moment van erkenning retroactief kindergeld uitbetaald voor vijf jaar.

Tijdens de regeringsonderhandelingen is dat besef naar voren gekomen, en toen waren alle drie de partijen het er onmiddellijk over eens dat dit geen goed systeem was, en dat het moest worden afgeschaft omdat tijdens de asielprocedure de asielzoeker geniet van bed, bad, brood, gratis onderwijs, en in voorkomend geval ook vervoer naar de onderwijsinstelling. Retroactief kindergeld uitkeren zou dan een beetje dubbelop zijn. Daarover was en daarover is er een absolute consensus in onze regering, om afstand te nemen van dat systeem.

Dan wat de lezing en de citaten betreft. Ik heb tijdens mijn lezing verwezen naar een voorbeeld dat werd gegeven aan de onderhandelingstafel. Neen, ik heb dat niet gecheckt of uitgevlooid. Ik heb gewoon gezegd dat tijdens de onderhandelingen iemand dit heeft gezegd.

Ik besef dat ik als regeringsleider moet verbinden: niet alleen de ploeg, maar ook ruimer – daarover ben ik het met u eens, mijnheer Rzoska. Misschien heb ik verkeerd ingeschat dat dit tot zoveel commotie zou leiden. Ik heb hier dan ook uit geleerd. Ik heb ook geleerd dat dit bij een aantal coalitiepartners gevoelig lag. Ter verduidelijking: niet de afschaffing van het systeem lag gevoelig, wel de verwijzing naar het voorbeeld dat iemand tijdens de onderhandelingen heeft aangehaald. Als regeringsleider moet ik kunnen verbinden en dat heb ik hier ook uit geleerd.

Ik herhaal wel dat de commotie niet over de essentie van het systeem ging. Ik ben benieuwd te horen wat de interpellanten over de essentie van het systeem zelf te zeggen hebben. Is er een consensus binnen dit parlement dat we hier een punt achter moeten zetten? Dat is de essentie van dit debat. Binnen de regering zijn we in ieder geval de mening toegedaan dat het geen goed systeem is en dat we er afstand van moeten nemen.

Mijnheer Rzoska, u verwees naar de geest van het Vlaams Belang binnen deze regering, maar ik sta 500 procent achter deze coalitie. Dit is de coalitie waarmee

wij een schitterend en ambitieus regeerakkoord hebben afgesloten. We werken met een krachtige ploeg en ik wil die ploeg met heel veel overtuiging leiden. Het enige wat ik ooit over het Vlaams Belang gezegd heb, is dat we het hen toch wel heel eenvoudig maken door hen nooit voor hun verantwoordelijkheid te stellen en door hen nooit uit te nodigen aan een onderhandelingstafel om na te gaan wat er van hun – in mijn ogen – vaak irreële voorstellen zou overblijven. Ik heb niet gezegd dat we een regering moeten vormen met het Vlaams Belang, absoluut niet. Ik sta 500 procent achter deze regeringsploeg, ik leid die met veel overtuiging en we gaan dat schitterende regeerakkoord tot een goed einde brengen.

De vragen over de concrete cijfers zal minister Beke wat meer toelichten.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Er zijn verschillende vragen gesteld over de cijfers. Laat me toe om te zeggen dat er geen systematische registratie gevoerd wordt, eenvoudigweg omdat dit geen criterium is in de berekening van het vroegere federale kinderbijslagsysteem of het huidige Vlaamse groeipakket. Wij moeten ons dus baseren op een manuele controle van deze cijfers. Ik heb voor de periode 2014-2019, die zowel het federale systeem als een jaar groeipakket omhelst, nagevraagd hoeveel dossiers er zijn waarin er sprake is van retroactiviteit. Ik zal u vertellen om hoeveel dossiers het gaat, maar ik wil u nu al vragen om daar met een juiste en genuanceerde blik naar te kijken, omdat retroactiviteit veel verschillende oorzaken kan hebben. Ik zal bij de toelichting van de cijfers ook telkens vermelden om welke reden er sprake is van retroactiviteit. Voor alle duidelijkheid, het gaat in de meeste gevallen niet om asielzoekers.

Hoeveel mensen hebben nu na een bepaalde periode via een procedure gevraagd om gebruik te kunnen maken van hun recht op kindergeld? Het gaat in totaal om 2524 aanvragen. Bij 2038 aanvragen is er sprake van een retroactieve uitbetaling tussen 10.000 en 20.000 euro. In 369 aanvragen gaat het om uitbetalingen tussen 20.000 en 30.000 euro, in 76 aanvragen om uitbetalingen tussen 30.000 en 40.000 euro, in 29 aanvragen om uitbetalingen tussen 40.000 en 50.000 euro, in 7 aanvragen om uitbetalingen tussen 50.000 en 60.000 euro, in 1 aanvraag was er een uitbetaling tussen 60.000 en 70.000 euro, in 3 aanvragen een uitbetaling tussen 70.000 en 80.000 euro en in 1 aanvraag was er een uitbetaling tussen 80.000 en 90.000 euro. Dat zijn de aanvragen en uitbetalingen.

In de categorie tussen 30.000 en 90.000 euro gaat het in totaal om 117 uitbetalingen. Sommigen hebben meerdere uitbetalingen ontvangen. Mijn volgende vraag aan de diensten was dan ook om hoeveel dossiers, mensen en gezinnen het gaat. Voor de categorie tussen 30.000 en 90.000 euro gaat het om 111 rechthebbenden. Volgens het systeem van de wettelijke kinderbijslag en het nieuw groeipakket hebben zij daar recht op. Die mensen hebben niets onwettigs gedaan. Ze hebben dat recht.

Het gaat om dossiers die met de nodige nuance en juistheid moeten worden bekeken. Het gaat om mensen die dit hebben gevraagd in de context van het Europees recht. Die mensen zijn uit het buitenland gekomen. Tussen de kinderbijslagdiensten is de vraag gesteld of ze in het nieuw systeem konden terechtkomen. Daar kan soms een kortere of langere periode overheen gaan.

Het kan gaan om de zogenaamde gemiste kinderen. Dit zijn kinderen die recht op het groeipakket hebben, maar in het verleden niet in het systeem zaten. Het kan gaan om betalingen op basis van een vonnis. Een rechter kan oordelen dat iemand waarvan eerst was gezegd dat hij hier geen recht op had, hier toch recht op heeft. Het kan gaan om Belgische kinderen met een handicap. Het kan gaan om kinderen die hier recht op hebben omdat ze een handicap hebben. Indien nadien is vastgesteld dat hun ouders hier vanwege hun sociaal-economische status geen recht

op hadden, kunnen ze hier vanwege hun handicap toch recht op hebben. Het kan gaan om kinderen met een zorgtoeslag voor specifieke ondersteuningsbehoeften. Het kan gaan om regularisaties. Ik heb het dan over de regularisaties tussen het werknemersstatuut en het ambtenaren- of zelfstandigenstatuut. Het kan gaan om de dossiers waarin de gewaarborgde kinderbijslag vanwege de complexiteit van het dossier wat op zich heeft laten wachten. Dat zijn allemaal redenen waarom de retroactiviteit kan worden gevraagd.

Er is geen systematische controle. Ik heb hierover een schriftelijke vraag gekregen. Dit wordt niet systematisch gecontroleerd, wat op zich geen criterium is, maar ik heb de diensten gevraagd een manuele controle van de dossiers met de belangrijkste bedragen uit te voeren.

Uit die manuele controle is gebleken dat er gedurende de voorbije vijf jaar minstens één geval is geweest waarbij retroactief een groot bedrag is uitbetaald. Het gaat om een gezin dat gedurende die periode gedeeltelijk illegaal in het land verbleef. Meer bepaald ging het om een gezin met meer dan drie kinderen dat in het oude kinderbijslagsysteem zat. Op basis van het professioneel statuut hadden de ouders eigenlijk geen recht op kinderbijslag, maar de drie kinderen hadden hier, onder meer vanwege een handicap, wel recht op. Zij maakten immers deel uit van een uitzonderingscategorie.

In de oude federale wet betreffende de kinderbijslag stond voor dergelijke uitzonderlijke gevallen het uitzonderingsartikel 56 septies. We moeten hier genuanceerd en juist over spreken. Het gaat, los van de slogans en het populisme, om uitzonderlijke gevallen. Uit die uitzonderingscategorie in de federale wet is minstens één geval voortgekomen. Er was geen nationaliteitsvoorwaarde. De kinderen in gezinnen die illegaal in het land verblijven, kwamen in aanmerking voor de uitbetaling van de kinderbijslag. In dit ene geval is een bedrag van 91.309 euro uitbetaald, ook voor de periode waarin het gezin illegaal in het land verbleef. Het ging niet om een erkende vluchteling. Tot nu toe hebben we één dergelijk geval kunnen registreren. Dat was in het oude kinderbijslagsysteem.

Die anomalie – want dat is een anomalie – is al rechtgezet in het nieuwe groeipakket. In het nieuwe groeipakket is die uitzonderingstoestand niet meer aanwezig. Waarom is die daar niet meer aanwezig? Omdat in principe in het groeipakket dat dit parlement heeft goedgekeurd, enkel kinderbijslag of een groeipakket kan worden toegekend op basis van een verblijfskaart. Die mensen hadden geen verblijfskaart. Dat was in het oude systeem. In het nieuwe systeem zou dit uitzonderlijke geval daar geen recht meer op kunnen hebben. Er zijn maar twee uitzonderingen: onderdanen uit de Europese Unie, die geen verblijfskaart moeten hebben, en mensen die komen uit Noorwegen, IJsland, Liechtenstein en Zwitserland.

In de huidige regelgeving is er wel een mogelijkheid dat het groeipakket retroactief kan worden uitbetaald aan erkende vluchtelingen. Nog eens, in het ene geval waar we het over hebben, ging het niet over een erkende vluchteling maar ging het over iemand die deels illegaal in ons land verbleven heeft. Nog eens, dat is afgeschaft, dat gaat niet meer. In het besluit van de Vlaamse Regering staat dat er in het huidige groeipakket theoretisch nog wel een mogelijkheid is voor erkende vluchtelingen. Daarbij zijn theoretisch verschillende berekeningen mogelijk. Er is verwezen naar de Gezinsbond. We kunnen daaromtrent allerlei berekeningen maken. Omdat het risico bestaat dat men dit kan vragen terwijl men terzelfdertijd hier al gastvrij opgevangen wordt en al een aantal rechten heeft zoals bed, bad, brood, onderwijs, mobiliteit enzovoort, hebben we bij de regeringsonderhandelingen voorgesteld en is het beslist om dat terug te draaien, zoals de minister-president al heeft gesteld. In het regeerakkoord staat: "Wat betreft het groeipakket zorgen we ervoor dat asielzoekers, tijdens het doorlopen van hun asielprocedure, die vandaag gemiddeld twaalf maanden in beslag neemt, geen recht meer hebben op het

groeipakket. We voeren de maatregel zo snel mogelijk in.” Concreet zullen wij voorstellen aan de Vlaamse Regering om het besluit van de Vlaamse Regering daaromtrent aan te passen en paragraaf 2 van artikel 2 dat gaat over de invoering van het groeipakket en dat dit recht expliciteert, te schrappen. Hierover zitten Wallonië en Brussel op dezelfde golflengte. In Wallonië en Brussel is dit ook niet geëxpliciteerd. Wij conformeren ons eigenlijk aan wat de andere regio's in ons land op dat vlak op dit ogenblik aan regelgeving hebben. Tot zover de cijfers.

Nog eens, ik zou willen vragen en benadrukken dat hier op een genuanceerde manier naar gekeken wordt. Er was een vroegere regeling die een aantal rechten heeft doen ontstaan. Dat kan je die mensen niet kwalijk nemen. De poort naar die rechten is in het nieuwe groeipakket al dichtgegaan. In het nieuwe groeipakket was er een andere regeling waarbij er een zeker risico was, terwijl er daartegenover al heel wat maatregelen zijn om mensen die in die procedure zitten, hier gastvrij te ontvangen in de loop van die procedure. Daar zullen we dus ook de nodige maatregelen rond nemen.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Ministers, ik moet toch zeggen dat ik teleurgesteld ben in uw antwoord, om niet te zeggen bijzonder teleurgesteld. Ik kan me niet van de indruk ontdoen dat u zich hier in bochten aan het wringen bent, zowel wat betreft het principe als wat betreft uw uitspraken.

Laat me misschien beginnen met het principe, namelijk retroactiviteit in de kinderbijslag. Voor mij is dit hele gegeven weer een typisch voorbeeld van een N-VA-move. Eerst wordt er een probleem gecreëerd, daarna wordt daar moord en brand over geschreeuwd en dan moet die fout plotseling worden rechtgetrokken in uw eigen voordeel.

Ik heb ook achtergrondresearch gedaan. Inderdaad, in het oude federale systeem was de regeling een retroactiviteit van vijf jaar voor mensen die al hadden bijgedragen. Dat lijkt mij rechtvaardig. Dat gaat bijvoorbeeld over zelfstandigen die nooit hun kinderbijslag hebben aangevraagd omdat ze schrik hadden dat die bijvoorbeeld een belastingverhoging zou inhouden. Op het moment dat ze erop worden gewezen dat ze er recht op hebben, vragen ze die alsnog aan via de retroactiviteit van vijf jaar.

Er was echter een retroactiviteit, van maximaal twaalf maanden, inderdaad, voor mensen die nog niet hebben bijgedragen, en dat is de essentie. Zo werkt ook onze sociale zekerheid. Er is een minimum aan solidariteit, maar het werkt op basis van bijdragen. Daar staan wij volledig achter. Wij zijn het echter niet, maar wel jullie, de Zweedse partijen, die in de voorbije legislatuur bij de hervorming van de kinderbijslag, toen jullie eindelijk die langverwachte verantwoordelijkheid hadden gekregen, gewoon dat systeem hebben ingevoerd waarbij er een retroactiviteit is gekomen van vijf jaar voor iedereen. Daar komen jullie nu ineens op uit, en nu moet dat snelsnel worden teruggedraaid. Jullie zeggen hier dat dat er is ingeslopen. Dat betekent dus gewoon dat jullie hier aan het toegeven zijn dat jullie jullie werk slecht hebben gedaan. De essentie blijft voor mij dat jullie dus zelf een probleem hebben gecreëerd dat jullie nu moeten oplossen. Sorry, politici moeten geen problemen creëren, politici moeten problemen oplossen. Zolang jullie dat niet begrijpen, zullen dit soort uitspraken ook gewoon altijd alleen de antipolitiek blijven voeden. Dat wat de essentie betreft.

Dan over uw uitspraken, mijnheer Jambon. Sorry, maar ik vind dat u daar bijzonder licht overheen gaat. U zegt hier dat u hebt geleerd uit uw uitspraken, maar de essentie blijft natuurlijk wel dat heel uw verhaal over dat gezin een compleet verzinsel is. Het enige wat u zegt, is dat u voortaan meer rekening zult houden met de gevoeligheden van uw coalitiepartners. Ik heb u op geen enkele manier horen toegeven dat u dus eigenlijk, in uw functie van minister-president, hebt gelogen in een interview, en u hebt dat nieuws ook niet rechtgezet. Wij tillen daar zeer zwaar

aan, want voor mij bent u sensationele verhalen aan het vertellen waarmee u groepen verdacht aan het maken bent. Voor mij is dat inderdaad een typische polarisatiestrategie van extreemrechts, die een politicus, zeker een minister-president, compleet onwaardig is. Ik heb de jongste tijd de indruk dat u extreemrechts niet alleen aan het opvrijen bent, maar dat u hen ook aan het napraten bent. We zijn inderdaad niet alleen in die analyse. Gwendolyn Rutten is van dezelfde mening als ze het heeft over dat extreemrechts broodjeaapverhaal. Ik wil zelf natuurlijk ook niet overdrijven, maar het is natuurlijk niet de eerste keer dat u dit soort... *(Gelach)*

Neen, maar ik ben niet aan het overdrijven. Het is niet de eerste keer dat u dat soort uitspraken doet. Er zijn ook de dansende moslims geweest, er zijn uitspraken geweest over mensen die hebben gecollaboreerd. U zult echt enorm moeten oppassen dat u zich niet ontpopt tot een soort mini-Trump, die wild om zich heen slaat met zogezegde voorbeelden. *(Gelach)*

Voor uw achterban verkopen die natuurlijk als zoete broodjes, maar eigenlijk zijn die gebaseerd op gebakken lucht.

Ik vind het ook bijzonder jammer dat u daar niet meer gewicht aan hecht. Ik vind het ook heel erg dat wij dat debat hier vandaag in de commissie Welzijn moeten voeren. Volgens mij was het de *sérieux* van het parlement waardig geweest om dat in de plenaire vergadering te doen.

Ik hoop dat u erkent dat u hebt gelogen, dat u zich daar eigenlijk ook voor excu-seert. Ik hoop daar in de repliek toch nog wat meer over te horen. Mijnheer Beke, ik ken een minister die in de vorige legislatuur ontslag heeft genomen omdat ze gratis kwam verkondigen dat de Staatsveiligheid zogezegd wist over infiltraties.

Mijnheer Jambon, van u glijdt dat af. U lijkt het probleem zelfs niet te zien. Dat sterkt mij heel eerlijk in de overtuiging dat u op dit moment niet de juiste man op de juiste plaats bent om Vlaanderen te leiden. Ik zit natuurlijk in de oppositie. Ik zal keihard op tafel blijven slaan elke keer dat u zo uit de bocht gaat, maar het is natuurlijk aan uw coalitiepartners om te beoordelen of ze in de toekomst willen blijven samenwerken met een man die op zo'n Trumpiaanse manier wil werken.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister-president, ik wil in eerste instantie de collega van de socialisten geruststellen, en meteen meegeven dat uw onlangs aangekondigde verlovings niks te maken heeft met het feit dat u extreemrechts opvrijt. Dat wil ik maar even meegeven voor de duidelijkheid. *(Gelach)*

Als er één zaak is waarover Vlamingen inderdaad teleurgesteld kunnen zijn, dan is dat wel over de slechte regelgeving die hier in dit Vlaams Parlement door de vorige Vlaamse Regering, maar ook aan de overkant door de Federale Regering in het verleden is ingevoerd. We nemen kennis van het feit dat een gezin dat gedurende enige tijd illegaal in dit land verbleef, aan het einde van de rit meer dan 90.000 euro belastinggeld in ontvangst mocht nemen, ondanks het feit dat het hier dus de wet heeft overtreden. Het verbleef willens en wetens illegaal in dit land. Aan het einde van de rit gaat de overheid, die net bevoegd is voor het doen naleven van de regels en die er dus voor moet zorgen dat mensen niet illegaal op het grondgebied kunnen verblijven, mensen, asielzoekers die illegaal in het land verblijven, ook nog eens belonen met een fiks cadeau van meer dan 90.000 euro.

U moet zich eens inbeelden hoe bitter dit klinkt in de oren van die vele Vlamingen die de voorbije kerstperiode in armoede hebben doorgebracht, Vlamingen die vaak hebben bijgedragen aan ons sociaal systeem, die hier, ondanks het feit dat ze vele jaren gewerkt hebben, alsnog in armoede zijn terechtgekomen, en die dan horen

dat er tienduizenden euro's, tot zelfs bijna 100.000 euro, aan een gezin wordt betaald dat illegaal in het land heeft verbleven.

Minister Beke, ik vind het bovendien heel bizar dat u een manuele controle hebt moeten uitvoeren op die gegevens. Ik vind het heel bizar dat er in het systeem van het groeipakket – want dat is nu uw bevoegdheid, ik wil mij niet uitspreken over het vroegere federale systeem – niet wordt geregistreerd aan wie retroactief uitbetaalde bedragen worden uitgekeerd. De rel van de voorbije dagen en de commotie in de samenleving over die rel en over de toestand die werd aangekaart, met name dat er fikse bedragen werden uitgekeerd aan erkende vluchtelingen, hadden uiteraard niets te maken met het feit dat er retroactief geld wordt betaald aan kinderen omwille van een door de rechtbank opgelegd vonnis, of aan kinderen die omwille van een handicap of dergelijke plots recht hebben op dat kindergeld. Waar het de Vlaming en mijzelf wél om te doen is, is het feit dat het voor ons absoluut niet kan dat mensen die niet hebben bijgedragen aan ons systeem, die zelfs alles gratis in de schoot geworpen krijgen, van onderdak tot voeding en onderwijs en dergelijke meer, aan het einde van de rit nog eens een extra spaarpotje krijgen, ondanks het feit dat ze in dit land nooit hebben gewerkt. Als wij dus ergens over teleurgesteld zijn, dan is het over de slechte regelgeving die hier in het verleden in dit land is uitgevoerd.

Ik wil twee specifieke vragen stellen.

Minister Beke, sinds 1 januari 2019 hebben wij op het Vlaamse niveau het groeipakket uitgerold. Kunt u alsnog, indien het op dit moment niet voorhanden is, uitvlooien hoeveel er het voorbije jaar, 2019, retroactief werd betaald aan erkende vluchtelingen? Als u dat met een manuele controle moet doen, het zij zo. Ik denk dat de Vlaming het recht heeft om het te weten. Ik vraag u om die controle uit te voeren en om de Vlaming, de belastingbetaler, te laten weten welk bedrag de Vlaamse overheid het voorbije jaar retroactief heeft uitbetaald aan erkende vluchtelingen.

Ten tweede, en minstens even belangrijk, is er het feit dat u aankondigt dat u deze regelgeving gaat veranderen. U gaat met een ministerieel besluit naar de Vlaamse Regering trekken. Dat lijkt me uiteraard prima om die anomalieën weg te werken. U hebt in het regeerakkoord aangekondigd dat dit snel zou gebeuren. Mogen wij dan, nu deze discussie volop leeft, weten wanneer u met een dergelijk, mijns inziens nogal eenvoudig, besluit naar de Vlaamse Regering trekt? De slotsom van het verhaal is dat een regering die als een goede huisvader met het belastinggeld van de Vlamingen wil omgaan elke euro maar één keer kan uitgeven. De euro die, ook al is het retroactief, wordt besteed aan vluchtelingen, is een euro die niet kan worden besteed aan de vele Vlamingen die er nochtans hard nood aan hebben. Ik roep uw regering, minister-president, dus op om deze anomalie zo snel mogelijk weg te nemen. Trek daarmee desnoods vrijdag naar de Vlaamse Regering, om dit per ministerieel besluit op te lossen, zodat we deze onrechtvaardigheid voor Vlamingen uit de wereld kunnen helpen.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Collega's, ik ben niet ontgoocheld in het antwoord. Ik ben zeer tevreden met het antwoord dat minister Beke heeft gegeven, waarmee hij het verhaal van minister-president Jambon ontkracht. Hij ontkracht het totaal. Minister Beke, uw vraag was: laat ons daar genuanceerd over praten. Ik ben daartoe bereid. Ik wil dat ook. Ik heb daar geen enkel probleem mee. De cijfers en de duiding die u hebt gegeven, geven aan dat minister-president Jambon inderdaad een broodje aap heeft verteld in de kerstperiode.

En ik wend mij daarom terug tot u, minister-president Jambon. Waarom? Wat heeft u in hemelsnaam bezielde om dat verhaal – deels publiek en deels voor uw eigen

achterban – op te hangen? Ik denk dat we hier met zijn allen de afgelopen weken hebben gezien dat heel wat mensen hun geloof in de politiek aan het verliezen zijn en dat we met zijn allen een verantwoordelijkheid hebben om dat geloof in de politiek opnieuw op te bouwen.

U hebt – gisteravond nog, heb ik zelf kunnen vaststellen – uw mond vol over evidence-based policy. U kijkt naar het noorden. U wilt bepaalde dingen die wij hier technologisch en wetenschappelijk kunnen, exporteren. Dan vraag ik mij af waarom u in hemelsnaam niet evidence-based, zelfs gebaseerd op helemaal niks, een dergelijke uitspraak doet. Ik heb daar eigenlijk geen antwoord op gekregen.

U hebt eruit geleerd. Dat zou er nog aan mankeren. Dat is tenminste toch al een stap. Maar waarom? Wat heeft u in hemelsnaam bezielde om u op die manier te uiten, zelfs ten opzichte van uw eigen achterban? Want dan is dat blijkbaar normaal volgens uw fractieleider, dan hoeft het niet wetenschappelijk correct te zijn. Politici hebben een verantwoordelijkheid om te duiden waar het op staat. En minister Beke had u het antwoord kunnen geven. Hij heeft geduid hoe het in elkaar zit. Hij heeft eigenlijk uw verhaal ontkracht. En ik blijf op mijn honger zitten. Wat heeft u bezielde om in uw optredens een dergelijk verhaal op te hangen? Wat wilde u daar eigenlijk mee bereiken? Dat is me nog altijd niet duidelijk.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Dank u, voorzitter. Collega's, minister-president, minister Beke, de regeling rond het kindergeld hebben we inderdaad bij de regeringsonderhandelingen op tafel gelegd. Toen is ook duidelijk geworden dat er nog een paar dingen mis zaten, dat die retroactiviteit eigenlijk niet logisch is, dat als je mensen helpt met brood, bad, bed, met onderwijs, schoolgerief, mobiliteit, transport, daarbovenop niet ook nog eens retroactief kindergeld moet komen. Dat is duidelijk. Ik heb daar trouwens heel weinig discussie over gemerkt. En we zullen achter die regeling blijven staan, heel fors en heel kordaat, omdat ze belichaamt wat we met dit regeerakkoord doen. We zijn soms streng maar we zijn ook rechtvaardig. We willen geen uitwassen, geen profiteurs, maar we willen ook mensen kansen geven, mensen vooruit helpen. Het regeerakkoord staat er bol van. We hebben met andere woorden een heel sterk regeerakkoord dat geen aandikking vraagt met allerlei cafépraatverhalen of broodjeaapverhalen of hoe we ze ook noemen. Dat is niet nodig.

Minister-president, u zegt: 'Ik vind dat we het Vlaams Belang op een bepaald moment voor zijn verantwoordelijkheid moeten plaatsen zodat het er niet mee blijft weggelaten.' We horen dat nu opnieuw, maar u moet dan wel voorzichtig zijn. Want door dergelijke verhalen de wereld in te blijven sturen, zitten we hier vandaag weer en kan het Vlaams Belang opnieuw zijn ranzig discours rondstrooien: 'Geen geld om pensioenen of invaliden te helpen, maar wel om asielzoekers te verwennen. Hoe durft mevrouw Rutten daar geen probleem in zien?' (*Opmerkingen van Chris Janssens*)

Mijnheer Janssens, u moet leren lezen. Dat is exact wat mevrouw Rutten, mijn voorzitter, geschreven heeft. Het is het omgekeerde: er wordt geen enkele Vlaming van xenofobie verdacht in haar stuk. (*Opmerkingen van Chris Janssens*)

Mijnheer Janssens, ik heb u rustig en beleefd laten uitspreken. Ik verwacht dat u hetzelfde doet. De Vlaming is niet xenofoob. De Vlaming is solidair maar wil ook rechtvaardigheid. De Vlaming wil mensen in nood helpen wanneer de nood zich aandient, alleen niet dubbelop, want dat is niet rechtvaardig. Daarom denk ik dat de Vlaming achter de faire regeling zal staan die wij in het regeerakkoord hebben beschreven.

Wat natuurlijk niet gezond is, is om rond die regeling een sfeertje te creëren. Ik ben heel blij dat u hebt aangegeven de gevoeligheden te hebben begrepen. Ik denk

namelijk dat het nodig zal zijn om dat sfeertje achterwege te laten, al was het maar omdat ons regeerakkoord sterk is en die fijne, genuanceerde lijn, mijnheer Beke, tussen streng en rechtvaardig, tussen bestraffen en kansen geven, feilloos bewandelt. Dat vraagt geen epitheta of geen aangedikte verhalen. Integendeel, dat vraagt een positief verhaal, een positief verhaal dat duidelijk maakt dat deze regering, wanneer mensen de handen uit de mouwen willen steken, willen werken, een beter leven willen opbouwen en hier bij ons in Vlaanderen willen bijdragen aan onze maatschappij, hen daar alle kansen toe biedt.

Minister-president, het is nieuwjaar. Dat is misschien het moment om een doorstart te maken en om – ik ben blij dat het werk al op de plank ligt – deze regeling uit te werken en te laten zien hoe correct ze is. Ik heb ook in de pers vernomen dat u gaat trouwen, minister-president. Dat is ook een nieuwe start, privé dan. Laat ons misschien van deze positieve gevoelens gebruikmaken om werk te maken van de goede voornemens die u vandaag hebt gelanceerd, het besef dat u moet verbinden – niet u alleen, ook mijn partij, ook die van de heer Beke. Want ik herhaal: het regeerakkoord is krachtig, staat vol van maatregelen waarmee we Vlaanderen fier kunnen maken, waarmee we kunnen tonen dat we solidair zijn en dat we geen behoefte hebben aan wat ranzige praat in de marge, dat we zelfzeker en fier en 'op ons eigen' dat verhaal zullen kunnen vertellen.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Minister-president, minister, collega's, ik wil vooral het debat terugbrengen naar de kern van de zaak, naar de essentie. Wat is het probleem? Het probleem is dat asielzoekers in de periode van hun aanvraag van de overheid al bed, bad en brood krijgen. Daarna, als zij erkend worden, beslissen om hun met terugwerkende kracht ook nog kindergeld toe te kennen, is dubbelop. We moeten dat erkennen. We moeten dat noemen zoals het is: een mistoestand. En die mistoestand moeten we ook aanpakken en dus afschaffen. Dat is ook de reden waarom wij dit voorstel zelf op tafel hebben gelegd tijdens de regeringsonderhandelingen, om paal en perk te stellen aan een regeling die duidelijk niet rechtvaardig is, die dubbelop is en waar we dus graag van af wensen te komen.

Ik vind het ook belangrijk dat we in deze commissie de kans hebben gekregen om de exacte cijfers te kennen. Want een politiek debat moet altijd gevoerd worden op basis van feiten en cijfers. Dat is uitzonderlijk belangrijk, en al zeker als het over zulke gevoelige zaken gaat als debatten zoals dit. We kennen de cijfers nu. En er is een belangrijke nuance aan. Nuances zijn belangrijk, laten we dat niet vergeten. De belangrijke nuance is dat het niet enkel over asielzoekers gaat.

De essentie van dit verhaal is dus dat we een mistoestand aanpakken om het vertrouwen van de mensen in de kinderbijslag en de sociale bescherming te kunnen vrijwaren. Daarover gaat het. Ik zou wat dat betreft ook het standpunt willen kennen van de oppositie, want dat heb ik nog altijd niet gehoord. Steunen ze deze maatregel, ja of neen? Dat zou ik graag eens willen horen. Deze regering wil die wantoestand weg en zal daartoe ook de beslissing nemen. Dat is de kern van de zaak. Daarover gaat het. En daarover zijn we ook verenigd.

Minister-president, ik ben blij dat u gezegd hebt dat u voor dit jaar een nieuwe start wilt nemen, zowel persoonlijk als politiek, heb ik begrepen. Mag ik u aanmoedigen om minder bezig te zijn met te reageren op de oppositie, en ons als coalitie te focussen op het regeren? Minder reageren en meer regeren, dat is wat de mensen van een regering en van u verwachten. En dat is wat wij dit jaar wensen te doen.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Mijnheer Jambon, u zegt dat u verkeerd hebt ingeschat dat uw uitspraak tot zoveel commotie zou leiden. De heer Van Rompuy zegt dat de

essentie van de zaak is dat er fouten zitten in de regeling van het kindergeld. Maar dat is niet de essentie waar we het hier vandaag over hebben. Jullie proberen hier in een een-tweetje met het Vlaams Belang om de discussie te verleggen, maar het gaat niet over de commotie. Het gaat niet over de details en over de uitzonderingen van jaren geleden. Het gaat over het feit dat wij een minister-president van een Vlaamse Regering hebben die uitspraken doet die onwaar zijn, namelijk dat mensen met hun kinderbijslag een huis kunnen kopen.

Minister-president, met de uittredingsvergoedingen van uw collega's, daar kun je een huis mee kopen, maar niet met kindergeld. Dat is hier door minister Beke heel duidelijk aangetoond. Ik ga het dus niet verder hebben over de details daarvan. Ik ga het niet hebben over de analyse van het waarheidsgehalte, want we weten allemaal dat het fake news is. U weet dat het fake news is, ik weet dat het fake news is, en minister Beke heeft hier net uitvoerig aangetoond dat het fake news is. Waar het over gaat, wat de essentie is, is dat wij een minister-president hebben die er blijkbaar geen enkel probleem mee heeft om dat soort extreemrechts fake news te verspreiden. Dat is waar het om gaat.

Achteraf zegt u nu dat u ervan hebt bijgeleerd. Ik had gehoopt dat dat na uw uitspraak over de dansende moslims al was gebeurd, dat u had bijgeleerd. Maar ondertussen is het zaadje weer geplant, zijn de leugens verspreid, en kan het allemaal verder etteren en gaat de polarisatie verder.

Minister-president, u en uw collega's hebben altijd de mond vol over populisme wanneer uw regering wordt geconfronteerd met harde cijfers. Ik heb hier een correcte oproep gehoord van minister Beke om genuanceerd te spreken, los van het populisme dat u hebt gehoord. Ik hoop dan dat u het over het populisme hebt van de collega naast u, want wie is hier de echte populist? Wie doet hier echt aan populisme vandaag? Wie verspreidt hier vandaag – buiten het Vlaams Belang natuurlijk, maar dat zijn we van hen gewoon – extreemrechts fake news? Dit zijn Trumpiaanse technieken. Met de moderne term heet dat fake news, en in het schoon Vlaams, minister-president, leugens en achterklap.

Uw voorzitter, de heer De Wever, zei in 2015 nog tegen de voorzitter van het Vlaams Belang: "Als u morgen een resolutie indient dat de zon schijnt, dan zal ik nog niet mee stemmen." Vandaag zijn we zo ver dat jullie de totale onzin van het Vlaams Belang blijkbaar mee verspreiden en dat, mocht het Vlaams Belang een resolutie neerleggen dat de zon niet schijnt, jullie wel mee zouden stemmen. U zou zelfs blijkbaar overwegen om ermee te onderhandelen over een regering.

Mijnheer Janssens, korte zijsprong, als u meer geld wilt voor de zorg, dan vraag ik mij af waarom u onze voorstellen niet hebt gesteund om in uw eigen loon te knippen en dat van de ministers hier vooraan, dat geld had naar de zorg kunnen gaan, maar daar bent u tegen. *(Opmerkingen van Chris Janssens)*

Ik heb u laten uitspreken, u gaat dat ook bij mij doen. *(Opmerkingen van Chris Janssens)*

U gaat me laten uitspreken. U hebt hier in het Vlaams Parlement verscheidene keren tegen onze voorstellen gestemd. *(Opmerkingen van Chris Janssens)*

Dan moet u misschien eens kijken naar de lijst van amendementen voor u op het knopje drukt.

Peter Van Rompuy (CD&V): Voorzitter, laat de extremen tot de kern van het debat komen.

Jos D'Haese (PVDA): Ook u bent niet aan het woord, mijnheer Van Rompuy. *(Rumoer)*

De kern van het debat! Dat is nu net waar het om gaat en u bent er net met een grote boog omheen gelopen.

Minister Beke, waarom verdedigt u de minister-president in de pers terwijl u hier uitvoerig komt betogen dat wat hij zegt niet klopt? Hoe rijmt u dat met elkaar? U verdedigt uw minister-president in de pers en hier brengt u de cijfers waaruit blijkt dat zijn uitspraak op niets gebaseerd is, dat het leugens waren. Het gaat niet om de cijfers, het gaat om het principe heb ik gehoord. Wel, een belangrijk principe vind ik dat politici met verantwoordelijkheid zoals ministers en ministers-presidents, een minimum aan respect en aan respect voor de waarheid kunnen opbrengen. Dus is mijn vraag, mijn enige vraag aan u, minister-president, gaat u die uitspraken intrekken en gaat u er zich voor excuseren?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ministers, minister-president, bedankt voor de toelichting. Het was een goede toelichting, het was een belangrijke toelichting. Voor de Vlaming die meeluistert: u hebt inderdaad de bedragen gegeven minister Beke, ik denk dat we samen onder de indruk kunnen zijn van sommige van die bedragen. Er werd net gefocust op die 91.000 euro maar er zijn bedragen van 30.000 en 40.000 euro. Dat zijn serieuze bedragen.

De minister heeft geschetst wat de achtergrond kan zijn van die retroactiviteit, wat een belangrijk gegeven is, want dat kunnen allerlei achtergronden zijn. Ik heb ze voor mezelf opgeschreven, het zijn er toch heel wat. Dat is belangrijk om te weten. Maar bij de constatacie van de retroactiviteit – en dat is de kern van de zaak – hebben we vastgesteld dat er mensen zijn die in een asielprocedure zitten en bed, bad, brood, onderwijs en mobiliteit krijgen, én daarbovenop retroactief kinderbijslag of een groeipakket konden krijgen.

Er zijn twee belangrijke zaken gebeurd. Eén, men moet beschikken over een verblijfskaart. Dus, het voorbeeld van die 91.000 euro, dat is al ondervangen, dat is weg, want men moet een verblijfskaart hebben en die waren niet in dat geval. Twee, van alle bedragen en aantallen die de minister heeft genoemd, geldt in het geval van de retroactiviteit – dat hebben we in het regeerakkoord opgenomen – dat het niet kan dat men tegelijkertijd bed, bad, brood, onderwijs en mobiliteit krijgt, én ook nog eens retroactief kinderbijslag krijgt.

Collega's, dat is waarover het gaat. Ik heb een heel expliciete vraag aan de leden van de oppositie, want u blijft maar mist spuien: bent u het ermee eens dat die retroactiviteit voor mensen in de asielprocedure die bed, bad, brood krijgen, wordt stopgezet of niet? Wees daar nu eens duidelijk over. In ons regeerakkoord staat heel duidelijk dat wij willen dat dit stopt.

Mijnheer D'Haese, als u het hebt over populisme en over niet in details treden en uitzonderingen, dan heb ik van u mooie voorbeelden gehoord van vormen van populisme waar ik verder niet op inga.

Dit is de kern van de zaak. Bent u voor of tegen de stopzetting van de retroactiviteit? De N-VA is in elk geval voor, zodat die onrechtvaardigheid wordt stopgezet.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik heb weinig toe te voegen aan wat ik daarstraks heb gezegd, behalve dit: mijnheer Janssens, minister Beke heeft net met hand en tand uitgelegd dat de regeling is afgeschaft in het groeipakket, waarvan u daarna hebt gezegd dat we eens moeten kijken hoeveel belastinggeld er wordt weggegooid, waarbij u verwees naar Kerstmis en dit en dat. Dat er nog een

anomalie in zit, daar zijn velen – niet iedereen – het in het parlement over eens. De regeling waar u het over hebt gehad voor de camera's, is afgeschaft. Afgeschaft, mijnheer Janssens, wil zeggen dat die niet meer bestaat. De anomalie die er nog in zit, zullen we ook afschaffen. Dat zal werk zijn voor de komende weken, want er moet ook nog een advies worden gevraagd aan de Inspectie van Financiën. Dit zal op zeer korte termijn op de regeringstafel komen.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Na alle tussenkomsten snap ik dat de meerderheidspartijen deze pagina zo snel mogelijk willen omdraaien. Het is inderdaad het begin van het nieuwe jaar. Laat mij dus vragen dat u dan ten minste met goede voornemens aan de slag gaat. Het eerste voornemen moet zijn dat problemen opgelost moeten worden in plaats van ze zelf te creëren. Dat hebt u met de retroactiviteit van het kindergeld in het groeipakket tijdens de vorige legislatuur zelf gedaan.

Ten tweede, minister-president Jambon, pas op dat u zelf het probleem niet wordt. Met uw leugens en uw achterklap en ongefundeerde uitspraken zaait u verdeeldheid en maakt u mensen verdacht. Ik heb hier gehoord dat Open Vld zich echt bewust is van dat gevaar. CD&V heb ik minder gehoord, maar ik neem aan dat ze het daarover eens zijn. Ik hoop dat u zelf dat gevaar ziet. Ik blijf teleurgesteld dat u daar niet explicieter uw excuses voor hebt aangeboden.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister-president, het voorbeeld dat door minister Beke is aangehaald, heb ik vernoemd omdat het voor mensen die de kerstperiode in armoede hebben doorgebracht, heel bitter is om te vernemen dat het, in het verleden althans, gebruikelijk was om dergelijke bedragen aan asielzoekers, zelfs indien ze illegaal op het grondgebied verbleven, uit te keren. *(Opmerkingen)*

Dat is de uitzondering, maar ik neem aan dat u het in uw betoog ook had over uitzonderingen.

Over de huidige regelgeving waarbij kindergeld retroactief wordt betaald aan asielzoekers op het moment dat ze erkend worden als vluchteling, heb ik aan minister Beke gevraagd om de cijfers te geven voor het jaar 2019. Blijkbaar heeft hij ze niet bij. Ik zal ze dan via een schriftelijke vraag opvragen. Ik vind dat de Vlaming recht heeft om te weten wat er met zijn belastinggeld gebeurt.

Mijnheer Schiltz, u ontkent dat mevrouw Rutten de Vlaming xenofob heeft genoemd. Ik roep u dan ook op om haar Facebookbericht gericht aan de minister-president nog eens te herlezen. Mevrouw Rutten heeft het daarin over verzonnen verhalen die in xenofobe tijden goed klinken, maar fout zijn. Verwijzen die xenofobe tijden naar het recordaantal asielzoekers dat we in dit land in de voorbije jaren hebben opgevangen? Verwijzen ze naar de miljoenen budgetten die worden besteed aan leefloon, aan sociale huisvesting voor vluchtelingen? Verwijzen ze naar de honderdduizenden euro's die worden besteed aan lessen Nederlands, aan inburgeringscursussen voor vreemdelingen en dergelijke meer, uiteraard allemaal op kosten van de Vlaamse belastingbetaler? Zijn dat dan die xenofobe tijden waar uw voorzitter naar verwijst en die u blijkbaar ondersteunt?

Wel, ik geef u hier mee – en dat zal voor de rest van de legislatuur zo zijn –, dat wij het niet tolereren dat Vlamingen xenofob en racistisch worden genoemd, alleen maar omdat ze volgens de politiek correcte goegemeente op de verkeerde partij stemmen. Als u dat fameuze signaal van 26 mei ernstig wilt nemen, minister-president, dan gaat u onmiddellijk naar de Vlaamse Regering met een voorstel om deze anomalie weg te werken. Want als u denkt dat u met de coalitiepartners die

u nu hebt gekozen een betere regering kunt vormen, dan kan ik u zeggen dat wij voor dit voorstel geen rel zouden hebben gecreëerd, in tegenstelling tot uw linkse coalitiepartner Open Vld. Wij zouden u hebben gesteund en onmiddellijk hebben gezegd: kom naar de Vlaamse Regering met een voorstel om deze onrechtvaardigheid voor Vlamingen weg te werken.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister-president, u wilde daarnet nog reageren, maar uw microfoon mag niet meer aan volgens de spelregels van dit huis. U wilde reageren om eigenlijk te nuanceren, en terecht te nuanceren, wat het Vlaams Belang hier spuit. Maar wat nu gebeurt, hebt u zelf gezaaid. U oogst nu wat u zelf hebt gezaaid.

Voor diegenen die misschien niet goed hebben geluisterd: ik ben bereid om de discussie aan te gaan, en ik hoop dat dit blijft hangen, maar dan wel zoals uw collega Beke het zei, op een genuanceerde manier en met de cijfers voorhanden. De cijfers die we vandaag hebben gekregen tonen dus aan dat het wel degelijk om een uitzonderlijk geval ging, zoveel jaren geleden. Dat is wel niet wat u in de pers hebt gezegd. U weigert zelfs op mijn vraag te antwoorden: waarom hebt u op die manier dat verhaal in de markt gezet? We zijn met z'n allen aan het zoeken naar politieke geloofwaardigheid en opnieuw meer geloof in de politiek. Wat u de afgelopen weken hebt gedaan, is die geloofwaardigheid verder ondermijnen. U zet mensen tegen elkaar op met informatie die naderhand niet blijkt te kloppen en u weigert er zelfs afstand van te nemen. Ik vind dat een minister-president onwaardig.

Ik wil collega Beke danken – en ik heb lang getwijfeld of ik 'fake news' wel in de titel van mijn interpellatie zou zetten, maar ik heb het toch gedaan na allerhande specialisten te hebben gehoord. U hebt de afgelopen weken fake nieuws verspreid en u hebt er zeer veel schade mee aangericht in de samenleving. Een minister-president onwaardig.

De voorzitter: De interpellaties zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elke Sleurs aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de preventie van baarmoederhalskanker bij jonge vrouwen – 634 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: Mevrouw Sleurs heeft het woord.

Elke Sleurs (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, mijn vraag dateert nog van vorig jaar, maar ze werd uitgesteld.

We weten allemaal dat er goed wordt gescreend in Vlaanderen en daar mogen we fier op zijn. Mijn vraag gaat erover dat een aantal weken geleden toch aan de alarmbel werd getrokken omdat steeds minder jonge vrouwen tussen 20 en 29 jaar een uitstrijkje laten nemen om zich te laten screenen op baarmoederhalskanker. Als artsen hadden we dit een beetje gevreesd omdat er nu de vaccinatie tegen het humaan papillomavirus (HPV) is. Dit sluit natuurlijk niet uit dat de vrees een beetje bewaarheid wordt dat vrouwen denken dat ze volledig beschermd zijn door het vaccin, wat niet het geval is. Het Centrum voor Kankeropsporing luidde dus de alarmbel en noemt de daling onrustwekkend.

Vlaanderen heeft het voornemen om verder te investeren in ziektepreventie door bevolkingsonderzoeken. Op basis van wetenschappelijk onderzoek gaat men na hoe de preventieve kankerscreening kan worden uitgebreid. De deelnamegraad wil

men verbeteren door middel van een 'geïnformeerde motivatie' met een focus op kwetsbare groepen.

Minister, er is een campagne geweest 'Supermama's denken aan alles. Of toch bijna.' om de HPV-vaccinatie onder de aandacht te brengen. Is er een evaluatie geweest van de campagne 'Supermama's'? Indien ja, kunt u de resultaten kort toelichten?

Hoe zult u de deelnamegraad voor het uitstrijkje bij kwetsbare vrouwen en vrouwen in het algemeen verhogen? Welke maatregelen zult u nemen?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega, dit is een belangrijk issue. De supermamacam-pagne is georganiseerd op Moederdag 2016. Via de website www.supermamas.be was het mogelijk een video op te nemen met een boodschap voor je moeder, die dan via een e-mail werd verstuurd. Die campagne was een onderdeel van het jaarlijkse piekmoment in de maand mei voor het bevolkingsonderzoek baarmoederhalskanker. Deze actie werd online 1500 keer door unieke bezoekers bezocht. Verder werd die actie niet geëvalueerd aangezien het ging om een kleine actie van één dag. Wel zien we dat na ons enkele jaren intensief te richten op die oudere doelgroep, dit zijn vruchten afwerpt in deelnamecijfers van de doelgroep. Het Centrum voor Kankeropsporing zal in 2020 bijzondere acties uitvoeren gericht naar de specifieke kwetsbare doelgroepen, rekening houdende met hun karakteristieke noden.

Het communityproject is een samenwerkingsverband van het Centrum voor Kankeropsporing, het Instituut Gezond Leven en de Logo's (loco-regionaal gezondheids-overleg en -organisatie), en het doel is lokale besturen ertoe te laten bijdragen eventuele drempels tot deelname aan het kankeronderzoek te verkleinen.

In 2019 werden hiervoor werkvormen ontwikkeld om de Logo's te ondersteunen in hun begeleidingstaak voor de lokale besturen. In de gemeente Genk zal dit project proefdraaien rond het bevolkingsonderzoek baarmoederhalskanker. Het is de bedoeling dat de inzichten en de resultaten worden gebundeld in een rapport. Er kan overwogen worden om het project uit te rollen met geïnteresseerde lokale besturen in nauwe samenwerking met hun partners, het Centrum voor Kankeropsporing en de Logo's. Via de website www.bevolkingsonderzoek.incijfers.be kunnen de lokale partners immers zelf regionale cijfers voor de drie bevolkingsonderzoeken raadplegen.

Om met personen in kwetsbare maatschappelijke situaties in dialoog te gaan over de bevolkingsonderzoeken naar kanker, werd daarnaast een preventiemethodiek uitgewerkt en klaargemaakt voor implementatie vanaf 2020. Dit is een laagdrempelige informatiemap met essentiële en zeer eenvoudige basisinformatie over de drie bevolkingsonderzoeken.

Onderzoek uitgevoerd in samenwerking met het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) toonde dat personen met een beperking minder deelnemen aan de drie bevolkingsonderzoeken naar kanker. Daarom wordt door het Centrum voor Kankeropsporing een aantal initiatieven opgestart zoals aangepaste informatie en sensibilisering met materiaal dat zal worden ontwikkeld voor personen met een verstandelijke beperking met zeer eenvoudig taalgebruik, korte zinnen zonder ontkenningen en voorzien van voldoende beeldmateriaal en pictogrammen.

Er zullen in maatwerkbedrijven of in maatbedrijven zoals beschutte werkplaatsen vormingen worden aangeboden aan personen met een verstandelijke beperking en er wordt een plan van aanpak opgesteld om de digitale toegankelijkheid van de websites van bevolkingsonderzoeken naar kanker te verbeteren.

Personen met visuele beperkingen rekenen immers op screenreaders om de informatie op de website door te nemen. Er wordt daarnaast nagegaan of het haalbaar

is de informatie van de basisdocumenten te vertalen naar gebarentaal. Ten slotte is getracht de bereikbaarheid van de teksten te verhogen om tegemoet te komen aan de noden van personen met een lage geletterdheid.

De voorzitter: Mevrouw Schreurs heeft het woord.

Elke Sleurs (N-VA): Minister, het onderdeel over het proefproject van Genk heb ik niet zo goed begrepen.

Minister Wouter Beke: Er zijn werkmethodeken ontwikkeld om de Logo's te ondersteunen in hun begeleidingstaak voor de lokale besturen. In Genk zal dit project proefdraaien rond het bevolkingsonderzoek baarmoederhalskanker. Het is de bedoeling dat de inzichten en de resultaten worden gebundeld in een rapport. Dan kan worden overwogen om het project uit te rollen met geïnteresseerde lokale besturen.

Elke Sleurs (N-VA): Dan is mijn vraag: op welke termijn denkt u dit project uit te rollen? Of wanneer wordt het project voor het eerst beëindigd en geëvalueerd, en wanneer wordt het dan verder uitgerold?

Minister Wouter Beke: Dat moeten we bekijken.

De voorzitter: Mevrouw Wouters heeft het woord.

Suzy Wouters (Vlaams Belang): Het is heel belangrijk en aangewezen om die jongste groep van vrouwen tussen 20 en 29 jaar te informeren over het blijvende nut van screening, ook na de vaccinatie. Want de bescherming die de huidige vaccins bieden is ongeveer 70 procent. De resterende 30 procent moet dus worden opgespoord met uitstrijkjes.

Jaarlijks worden er in Vlaanderen nog ongeveer 350 vrouwen getroffen door baarmoederhalskanker, en dat is nog altijd een heel groot aantal. Vroege opsporing van om het even welke kanker zorgt voor vroegdetectie, hogere levenskansen en natuurlijk een veel minder zware behandeling. Goede informatie en opvolging kan in de eerste plaats al gebeuren via de huisartsen en de gynaecologen, bijvoorbeeld tijdens de consultaties voor anticonceptie. Maar we hebben het hier over de preventie van baarmoederhalskanker en de vaccinatie tegen HPV.

Maar ook jongens kunnen vanaf dit schooljaar een gratis HPV-vaccin krijgen. Onderzoek wees immers uit dat ook zij een HPV-infectie kunnen krijgen en doorgeven. En zowel bij meisjes als bij jongens kunnen bepaalde HPV-types ook nog andere kankers veroorzaken, bijvoorbeeld aan de geslachtsorganen, de anale zone, en keel- en halskanker. Deze kankers komen veel minder frequent voor dan baarmoederhalskanker, maar ze zijn zeker niet te verwaarlozen.

Minister, zult u uw campagnes breder opentrekken, en ook aandacht hebben voor de HPV-vaccinaties voor zowel de meisjes als de jongens?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Ik sluit aan bij mijn collega, door een zijsprong te maken naar de preventie voor baarmoederhalskanker door vaccinatie bij jongens. Minister, wellicht hebt u het bericht van CLB Westhoek (centrum voor leerlingenbegeleiding) ook gelezen. Dat is de reden waarom ik hier even kom aansluiten. Want het is gebleken dat alle CLB's sinds het schooljaar 2019-2020 ook vaccins mochten aanbieden voor baarmoederhalskanker voor twaalfjarige jongens.

Blijkbaar zijn we in de Westhoek wel een voorbeeld voor de rest van Vlaanderen, want 95,4 procent van de jongens kreeg ondertussen al een eerste vaccinatie, en blijkbaar ligt er een heel goede communicatie aan de basis van dit mooie resultaat.

Want zoals reeds werd aangehaald, wordt baarmoederhalskanker veroorzaakt door een humaan virus. Dit virus wordt overgedragen door seksueel contact, en het is ook de oorzaak van een heel aantal andere kankers. Het biedt natuurlijk geen 100 procent zekerheid, en het uitstrijkje bij meisjes en vrouwen blijft heel belangrijk, maar de extra aandacht, ook via de CLB's, blijft toch cruciaal.

Mijn vraag is dan ook of de minister het ziet zitten om een verdere samenwerking aan te gaan met minister Weyts van Onderwijs, om net binnen die CLB-context ook jongens of ouders van jongens te gaan stimuleren om dat vaccin effectief te laten toedienen. En misschien kunnen we meisjes ook al van jongs af aan aansporen om later ook uitstrijkjes te laten nemen. Mijn vraag gaat vooral over samenwerking rond preventie en het stimuleren van vaccins. Ik dank u.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): We kennen het allemaal. We hebben het in de vorige legislatuur erg vaak gehad over het HPV-vaccin. Er is eerst en vooral de verbetering van dat vaccin, en anderzijds is er de vaccinatie bij jongens. Maar dit terzijde. Wat de vraag van mevrouw Sleurs betreft: als het over preventieve onderzoeken gaat – een uitstrijkje, borstkankerscreening – is het altijd moeilijk om kwetsbare vrouwen en mannen te bereiken. Het is een zeer moeilijke groep, maar ik denk dat we hoe dan ook alles moeten proberen om die mensen te bereiken. Ik denk dat huisartsen daarvoor heel goed geplaatst zijn, omdat zij die vrouwen toch frequenter zien, ook vanwege andere problematieken. Zij moeten steeds die preventieve onderzoeken aankaarten.

Ik weet dat meisjes rond de leeftijd van twaalf of dertien jaar worden gevaccineerd, maar ik stel voor om dan ook informatie mee te geven, al is het maar om de ouders te laten weten dat de meisjes op latere leeftijd nog steeds uitstrijkjes moeten laten nemen om baarmoederhalskanker in een vroeg stadium te kunnen opsporen.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Ik denk dat dit een belangrijk issue is, zeker in het licht van onze aanpak inzake preventieve gezondheidszorg. We rollen de eerstelijns-zones uit. Die zones kunnen natuurlijk een belangrijke rol in de sensibilisering spelen. Ook de scholen kunnen een partner of zelfs een motor zijn. Ik wil wel eens contact opnemen met minister Weyts en nagaan of ten aanzien van de CLB's een initiatief kan worden genomen.

De voorzitter: Mevrouw Sleurs heeft het woord.

Elke Sleurs (N-VA): Ik dank iedereen voor de tussenkomsten, maar ik zou de aandacht weer op de essentie van de vraag om uitleg willen vestigen. Het gaat erom dat jonge meisjes en mensen in kwetsbare groepen ten gevolge van het vaccin denken dat een uitstrijkje niet meer nodig is. Ik zou dat hier onder de aandacht willen brengen.

Minister, u bent hiermee bezig, maar de essentie van mijn vraag om uitleg is dat de aandacht niet mag verslappen. Die vaccinatie is zeer goed. We blijven hier achterstaan en dit moet blijven gebeuren, maar het gevolg kan zijn dat er een verminderde screening met uitstrijkjes is. Het is een en-en-verhaal en geen of-of-verhaal.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Freya Saeys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de toegang van daklozen tot gezondheidszorg – 700 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Voorzitter, uit een recent rapport van de ngo Dokters van de Wereld is gebleken dat de toegang tot zorg bij de meest kwetsbare en onzichtbare inwoners van de EU, waaronder de daklozen, haast onbestaande is. Zo had 82 procent bij het eerste contact met de teams van Dokters van de Wereld geen enkele toegang tot zorg. Uit het rapport komt daarnaast ook een sterke band tussen gezondheid en huisvesting naar voren. Van de personen die op straat leven, bevindt 39 procent zich in een zeer slechte fysieke gezondheid. Bovendien is de vaccinatiegraad bij deze groep laag, wat risico's voor de gehele bevolking inhoudt.

Om die redenen pleit de ngo ervoor de gezondheidssystemen toegankelijker te maken, het recht op gezondheidszorg niet te ondermijnen en te voorzien in monitoreninstrumenten om de problematiek op te volgen. Om de toegang tot de gezondheidszorg te vergroten, is het noodzakelijk gegevens over het aantal daklozen te hebben. Er bestaan echter nergens officiële cijfers over het aantal daklozen in Vlaanderen. We hebben enkel zicht op schattingen door verschillende organisaties. In de Europese survey, wellicht het belangrijkste instrument om armoede en sociale uitsluiting nationaal en Europees te meten, worden daklozen niet bevraagd.

Minister, in 2003 werd het aantal dak- en thuislozen in België op 17.000 geschat. Er bestaat echter geen officiële telling. Dakloosheid kent verschillende verschijningsvormen en kan moeilijk worden gedefinieerd. Hoe staat u tegenover de idee om per gemeente een telling van het aantal daklozen te houden? Hoe wilt u ervoor zorgen dat de daklozen in Vlaanderen vlotter toegang tot medische zorgen krijgen?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Voorzitter, het is correct dat er momenteel geen officiële cijfers zijn over het aantal daklozen in België of in Vlaanderen. Daarnaast onderschrijf ik het belang om over gegevens op dit vlak te beschikken om een gefundeerd beleid te kunnen voeren.

Ik weet dat verschillende lokale besturen tijdens een door de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en Caritas georganiseerde studiedag hebben aangegeven initiatieven te willen nemen om dak- en thuisloosheid te meten. Die gemeenten willen echter advies en ondersteuning met betrekking tot de mogelijke strategie en denksporen.

In Vlaanderen heeft het Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (SWVG) in opdracht van mijn voorganger een onderzoek gevoerd in verband met een nulmeting van de dak- en thuislozenpopulatie in Vlaanderen.

In de periode van 15 januari tot en met 15 februari 2014 zijn 711 volwassenen en 53 kinderen in de winteropvang geregistreerd, en 3019 volwassenen en 1675 kinderen zijn geregistreerd in de thuislozenzorg van de centra algemeen welzijnswerk (CAW's) en de doorgangswoningen van de OCMW's. 599 werden tijdens de bevragingsperiode met uithuiszetting bedreigd. De onderzoekers geven aan dat de cijfers een onderschatting zijn, zeker wat betreft het aantal mensen die daadwerkelijk op straat leven. Buitenslapers en mensen die in kraakpanden verbleven konden niet worden geteld, en ook de zogenaamde sofasurfers bleven buiten beeld. Die nulmeting inzake dakloosheid was een studie van Evy Meys en Koen Hermans.

Daardoor bleef wel de nood aan een beter instrumentarium om dakloosheid te meten. Het zogenaamde MEHOBEL-onderzoek (Measuring Homelessness in Belgium), dat werd afgerond in 2018 in opdracht van de Programmatorische Overheidsdienst (POD) Wetenschapsbeleid (BELSPO), wilde daar verandering in brengen, door een methodologie te ontwikkelen om de dakloosheid in België te meten en te monitoren. Dat lijkt eenvoudig, maar is het niet. Er zijn immers heel wat verschillende categorieën van daklozen. Naast de mensen die daadwerkelijk op straat moeten leven, zijn er bijvoorbeeld ook personen die leven in ongeschikte huisvesting, zoals caravans of garageboxen, of in een woongegelegenheid die onbewoonbaar is verklaard, of die tijdelijk bij een vriend overnachten, om maar enkele categorieën te noemen. De onderzoekers "bevelen aan zo snel mogelijk een task-force op te richten die deze monitoringsstrategie operationaliseert". Ook stellen ze: "De gegevensverzameling wordt het best gecoördineerd door een onderzoeksgroep in samenwerking met het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting."

Daarnaast heeft Vlaanderen zich, naast de andere ondertekenende partijen, via het samenwerkingsakkoord van 12 mei 2014 inzake dak- en thuisloosheid ertoe geëngageerd om objectieve gegevens te verzamelen, die men aan elkaar, maar ook aan het steunpunt ter beschikking zal stellen. Om dat vorm te geven werd zeer recent binnen dit steunpunt een interfederale werkgroep opgericht. Die werkgroep bevat leden van de ondertekenende partijen, van de federaties van de lokale besturen en de OCMW's, van de daklozenorganisaties en van het Belgische statistiekbureau. Ook onderzoekers van het MEHOBEL-onderzoek worden voor die werkgroep uitgenodigd. Via de vertegenwoordiger van mijn administratie in die werkgroep zal ik de werkzaamheden verder opvolgen. Ik zal rekening houden met de voorstellen vanuit de interfederale werkgroep om te bekijken welke stappen er in dit dossier kunnen worden gezet. Ik kan nog niet vooruitlopen op de resultaten ervan. Het is logisch dat we de resultaten meenemen bij het bepalen van toekomstig beleid, onder meer via het actieplan dak- en thuisloosheid dat samen met minister Diependaele, de minister bevoegd voor Wonen, wordt opgemaakt in 2020.

De dringende geneeskundige hulpverlening betreft een federale bevoegdheid. Voor de actuele stand ter zake moet ik verwijzen naar de Federale Regering. De Vlaamse overheid bekijkt in haar beleid steeds of er specifieke maatregelen nodig zijn om kwetsbare groepen te bereiken. Voor het vaccinatiebeleid is er bijvoorbeeld een mobiel vaccinatieteam dat groepen bereikt die geen of minder toegang hebben tot de reguliere medische voorzieningen. Het mobiel vaccinatieteam is een initiatief van Zorg en Gezondheid. Het team bestaat uit medewerkers van het Provinciaal Instituut voor Hygiëne (PIH) in Antwerpen.

Verder werk ik aan de strijd tegen onderbescherming, ook op het vlak van de gezondheidszorg. Dat gebeurt onder meer door de ondersteuning van de werkingen van De Stek, die ik eind vorig jaar bijkomend heb gefinancierd, net als het geïntegreerd breed onthaal. Telkens proberen we om zo veel mogelijk kwetsbare groepen bewust te maken van hun rechten en het hulpaanbod, en hen daarheen te leiden indien dat nodig is. Hieronder vallen zeker ook de dak- en thuislozen en groepen in preciaire woonsituaties. Eind vorig jaar hebben we voor 1,5 miljoen euro nieuwe initiatieven voor de komende jaren goedgekeurd voor mensen in armoede en dakloosheid, via De Stek en Samenlevingsopbouw RIMO.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Ik ben alleszins blij, want ik hoor dat de lokale besturen daar effectief iets aan doen. Maar ze hebben de nodige ondersteuning nodig om te meten hoeveel daklozen of thuislozen er op hun grondgebied aanwezig zijn. Zolang je dat niet weet, kun je daarop geen beleid enten.

Ik ben ook blij dat er een interfederale werkgroep is opgericht. Wanneer verwacht u daar enig resultaat van?

U spreekt over het mobiele vaccinatieteam, dat het meer en meer gaat naar mensen die moeilijk bereikbaar zijn, die bijvoorbeeld thuisloos of dakloos zijn. Hebben zij daar gegevens over, hoeveel van die personen zij bereiken? Dat is essentieel om te weten of je die doelgroep effectief bereikt met die mobiele teams.

Ik hoop dat daarop zo snel mogelijk enig beleid zal worden geënt.

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (sp.a): Mevrouw Saeys haalt hier een essentieel probleem in de bestrijding van dakloosheid aan: het gebrek aan goede statistieken en cijfers. We moeten het inderdaad enkel met schattingen doen. Ik wil graag wijzen op het feit dat we ook over het aantal uithuiszettingen geen sluitende cijfers hebben. Een groot deel van de oorzaak kunnen wij dus niet in kaart brengen.

Met het oog op een tijdelijke oplossing heb ik een antwoord gekregen op een schriftelijke vraag over het aantal noodopvangplassen. Vandaag hebben wij daar ook weinig zicht op, terwijl het nu net de CAW's zijn die dit samen met de lokale besturen organiseren. Ik wil een oproep doen om de problemen op te lossen. Ik hoop dat deze regering de intentie heeft om dat beter in kaart te brengen. Dat is niet evident, want dit overschrijdt de bevoegdheden van de minister. Een collegiale regering kan dat ongetwijfeld aanpakken.

Die cijfers zijn nodig. Minister, in uw beleidsnota stelt u dat u wilt inzetten op die 'Housing First'-projecten. Het lijkt mij dan wel wat ironisch dat er wordt bespaard op een CAW die vandaag al 'Housing First'-projecten uitvoert.

Ik heb over die 'Housing First'-projecten nog enkele concrete vragen. Hoe ziet u dat concreet? Kiest u ervoor om, naar Scandinavisch model, in een woning te voorzien zonder voorwaarden, zoals het hoort? In hoeveel woningen denkt u deze regeerperiode te voorzien voor die Housing First? Dat is natuurlijk moeilijk te bepalen omdat we niet goed weten hoeveel dak- en thuislozen er zijn. We weten dus niet hoeveel woningen er nodig zijn om het op te lossen.

U verwees naar de opmaak van een plan in 2020. Wanneer zullen de eerste acties die daarin vermeld zullen staan, uitgerold kunnen worden?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Mevrouw Saeys, de cijfers over de mobiele teams moet ik navragen. Ik heb ze niet bij mij. We zullen dat vragen aan Zorg en Gezondheid.

Wanneer zal er in de interfederale werkgroep een resultaat zijn? Dat is een goede en belangrijke vraag. Ik kan daar op dit ogenblik geen antwoord op geven. Ik zou zeggen: 'the sooner the better', op vele vlakken.

Die 'Housing First'-projecten staan inderdaad in onze beleidsnota, maar dat moeten wij nog verder uitrollen in de komende periode. Het is ons plan om daar in het komende jaar werk van te maken. We zijn tot eind december druk bezig geweest met de beleidsnota, de begroting enzovoort. We hopen nu de tijd en de ruimte te krijgen om daar effectief mee aan de slag te kunnen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Freya Saeys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de accreditering van de Vlaamse ziekenhuizen
– 725 (2019-2020)**

**VRAAG OM UITLEG van Elke Sleurs aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over een nieuw Vlaams accrediteringssysteem voor ziekenhuizen
– 737 (2019-2020)**

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Alle ziekenhuizen hebben zich de afgelopen jaren laten accrediteren door internationale accrediteringsbureaus en hun label ook gehaald.

Nu zien we dat een eerste ziekenhuis, het GasthuisZusters Antwerpen (GZA), stopt met de accreditering. Het ziekenhuis stelt dat de accreditering zeker wel heeft gezorgd voor een belangrijke vooruitgang op vlak van kwaliteit, maar dat de kostprijs van een accreditering en het extra administratief werk dat ermee verbonden is, niet meer opwegen tegen de meerwaarde die er zou uit voortvloeien. GZA Antwerpen vraagt nu opnieuw inspectie door de Vlaamse Zorginspectie.

Sommigen vinden het opzeggen van de accreditering gewaagd omdat er geen volwaardig alternatief is. Bij de Vlaamse Zorginspectie stelt men dat nagedacht moet worden over een nieuw systeem van toezicht.

De beslissing van het ziekenhuis sluit enigszins aan bij het Vlaams regeerakkoord dat stelt : “We blijven inzetten op kwaliteitseisen voor ziekenhuizen. Het huidig accrediteringssysteem wordt in samenspraak met de sector beoordeeld op zijn meerwaarde. De kwaliteit van de ziekenhuizen wordt geïnspecteerd door een versterkte Vlaamse zorginspectie.”

Vandaar ook mijn vragen.

Wat is uw standpunt ten aanzien van de beslissing van GZA Antwerpen om zich niet meer te laten accrediteren? Hebt u signalen opgevangen dat ook andere ziekenhuizen zullen volgen?

Vreest u dat de stopzetting van de accreditering en het mogelijk volgen van andere ziekenhuizen in die stopzetting, de kwaliteit van de zorg in de ziekenhuizen zal hypothekeren?

Wanneer ziekenhuizen de accreditering opzeggen, betekent dit dat Zorginspectie Vlaanderen opnieuw een grotere taak toebedeeld krijgt. Is Zorginspectie Vlaanderen daarop voorzien?

De Vlaamse Zorginspectie stelt na te denken over een nieuw systeem van toezicht. Kunt u dat toelichten ? Wanneer zou er dan een nieuw systeem van toezicht komen en de facto worden ingevoerd ?

De voorzitter: Mevrouw Sleurs heeft het woord.

Elke Sleurs (N-VA): Dank u wel, voorzitter. Ik wil me aansluiten bij de vraag van collega Saeys. De voorbije weken is er inderdaad tussen verschillende gezondheidsactoren een discussie ontstaan in verband met het gebruik van die buitenlandse accrediteringslabels. Daarover verschenen verschillende artikels en ook een opiniestuk van Dr. De Geeter, diensthoofd nucleaire geneeskunde. De opinie van Dr. De Geeter is zeer uitgesproken: hij spreekt over pure windowdressing, veel te

duur en ook niet altijd bevorderlijk voor de zorg van de patiënt. In de schriftelijke versie van mijn vraag om uitleg staat het citaat volledig uitgeschreven.

Zoals collega Saeys al zei, hebben de ziekenhuizen van GZA Antwerpen dan ook beslist om als eerste uit die race te stappen. Ze willen zich volledig baseren op de Vlaamse Zorginspectie, die dus inderdaad nadenkt over een Vlaamse kwaliteitsaudit.

Ondertussen loopt een onderzoek aan de KU Leuven in verband met dat Vlaams kwaliteitsbeleid.

Vandaar mijn vragen, minister.

Wat is uw visie betreffende het gebruik van die buitenlandse accrediteringsorganisaties?

Wanneer zal het huidige Vlaamse accrediteringssysteem worden geëvalueerd? Hoe zal de ziekenhuissector hierin worden betrokken? Zullen ook voldoende kritische stemmen worden meegenomen?

Wat wordt verstaan onder een versterkte Vlaamse Zorginspectie? Zal de Zorginspectie zelf de doorlichtingen van de ziekenhuizen doen? Hoe zal dit proces dan verlopen?

Wanneer worden de resultaten van dit alles verwacht? Zult u deze resultaten afwachten en meenemen in de Vlaamse kwaliteitsaudit?

Ik kijk uit naar uw antwoord.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega's, laat me beginnen met het huidige model, dat bestaat uit drie pijlers voor het verbeteren en bewaken van de kwaliteit van zorg in de Vlaamse algemene ziekenhuizen, nog eens te schetsen.

Het Vlaams Indicatorenproject voor Patiënten en Professionals (VIP), nu geïntegreerd binnen het VIKZ, meet de kwaliteit van zorg in de meeste Vlaamse ziekenhuizen. De ziekenhuizen kiezen zelf of en welke indicatoren ze meten. De resultaten verschijnen op www.zorgkwaliteit.be. Ziekenhuizen kunnen de informatie gebruiken voor verbeteracties.

Bij een ziekenhuisaccreditatie beoordeelt een externe organisatie in welke mate het ziekenhuis kwaliteitsvolle en veilige zorg aanbiedt. Ziekenhuizen krijgen het label voor een beperkt aantal jaren. Ziekenhuizen kiezen vrijwillig of ze al dan niet voor accreditatie gaan.

In Vlaanderen zijn de Joint Commission International (JCI) en het Nederlands Instituut voor Accreditatie in de Zorg (NIAZ) actief.

Het toezicht door de Zorginspectie bestaat uit twee onderling verbonden luiken: nalevingstoezicht en systeemtoezicht.

Nalevingstoezicht gebeurt in alle Vlaamse ziekenhuizen en richt zich op de zorgtrajecten. Een zorgtraject is het traject dat een gelijkaardige groep patiënten doorloopt in een ziekenhuis. Bij deze vorm van toezicht gaan we via onaangekondigde inspectie na of de zorgpraktijk voldoet aan de vooropgestelde eisen. Deze eisen zijn gebundeld in een eisenkader, dat in overleg met de sector werd opgemaakt.

In 2013-2014 inspecteerden we het chirurgisch zorgtraject. In 2015-2016 was het internistisch zorgtraject aan de beurt. In 2019 kwam het gespecialiseerde

zorgtraject cardiologie aan bod. In 2019 werden een aantal elementen uit het chirurgisch en internistisch zorgtraject opnieuw geïnspecteerd.

Het systeemtoezicht beoordeelde het kwaliteitssysteem achter de geleverde zorg. Ziekenhuizen die vrijwillig in een accreditatietraject zijn gestapt, worden vrijgesteld van dit systeem. Het systeemtoezicht gebeurt steeds aangekondigd.

We mogen stellen dat we met deze driepijleraanpak over een robuust systeem van kwaliteitsstimulering en -bewaking beschikken waarbij elk van de drie pijlers in de voorbije jaren zijn meerwaarde heeft bewezen. Het toezicht van de handhaving door Zorginspectie en Zorg en Gezondheid, én het gebruik van indicatoren én de certificering door geaccrediteerde organisaties zoals de Joint Commission International en het Nederlands Instituut voor Accreditatie in de Zorg.

Dat neemt niet weg dat we ruim zeven jaar later na de invoering van het driepijlermodel toe zijn aan een evaluatie. In het regeerakkoord schreven we daarover: "We evalueren het accrediteringsbeleid door internationale instanties op hun toegevoegde waarde. (...) We blijven inzetten op kwaliteitseisen voor ziekenhuizen. Het huidige accrediteringssysteem wordt in samenspraak met de sector beoordeeld op zijn meerwaarde. De kwaliteit van de ziekenhuizen wordt geïnspecteerd door een versterkte Vlaamse Zorginspectie."

In de beleidsnota wordt dat hernomen.

Zoals hierboven uiteengezet, zijn we toe aan een evaluatie. Zoals gebruikelijk zullen de relevante stakeholders daarbij betrokken worden. Daarbij moeten we verder kijken dan – de vertegenwoordigers van – de ziekenhuizen: ook de zorgverstrekker, artsen, verpleegkundigen en de patiënten moeten daarbij betrokken worden. Natuurlijk heeft een evaluatie pas zin als ook de kritische geluiden gehoord kunnen worden.

We beschikken momenteel over een robuust model dat er van meet af aan ook rekening mee hield dat ziekenhuizen niet zouden kiezen voor certificering door het NIAZ of de JCI: zij worden dan onderworpen aan een systeemtoezicht door Zorginspectie.

Toch twee bedenkingen daarbij. Ten eerste, wanneer meerdere ziekenhuizen de voorkeur zouden geven om terug te kiezen voor het systeemtoezicht door Zorginspectie, dan zullen Zorginspectie en Zorg en Gezondheid moeten versterkt worden om deze taak te kunnen uitvoeren. De versterking van Zorginspectie is voorzien in het regeerakkoord.

Ten tweede, zonder vooruit te willen lopen op de in het vooruitzicht gestelde evaluatie van de certificering, zou het goed zijn om het huidige systeemtoezicht ook nog eens tegen het licht te houden. De omgeving is immers in de voorbije jaren sterk veranderd. De ziekenhuizen hebben de voorbije jaren – mede ook door de certificering – heel grote stappen gezet om de kwaliteit van hun werking nog te verbeteren. Ook op het vlak van kwaliteitsbewaking door indicatoren is er een grote progressie gemaakt. We moeten deze nieuwe realiteit meenemen in de evaluatie.

Op dit moment loopt in opdracht van Zorgnet-Icuro, en in samenwerking met het Leuvens Instituut voor Gezondheidszorgbeleid (LIGB), een leerstoel om de huidige aanpak van het Vlaams kwaliteitsbeleid te evalueren. Wat is de waarde en het effect van accreditatie, van het indicatorenproject en van het nalevingstoezicht van Zorginspectie?

We zullen deze bevindingen ook meenemen. Immers, we mogen ons bij de evaluatie niet beperken tot één pijler van het model. De drie pijlers van het model houden elkaar in evenwicht, sleutelen aan een ervan heeft ongetwijfeld gevolgen voor de andere.

GZA heeft beslist om zich niet meer te laten accrediteren. Of een ziekenhuis al of niet kiest voor certificering, is de volledige autonomie van elk ziekenhuis. Ik kom daar als minister niet in tussen. Tot op heden hebben we enkel een schrijven ontvangen van de ziekenhuizen van de GZA-groep.

Vrees ik dat de stopzetting van die accreditering en het mogelijk volgen van andere ziekenhuizen in die stopzetting de kwaliteit van de zorg in de ziekenhuizen zou hypothekeren? Neen, dat vrees ik niet. We beschikken momenteel over een robuust model, dat er van meet af aan ook rekening mee hield dat ziekenhuizen niet meer zouden kiezen voor certificering door het NIAZ of de JCI. Het is inderdaad correct dat wanneer ziekenhuizen niet kiezen voor certificering door het NIAZ of de JCI, zij worden onderworpen aan een systeemtoezicht door Zorginspectie.

Wanneer meerdere ziekenhuizen er de voorkeur aan zouden geven om terug te kiezen voor het systeemtoezicht door de Zorginspectie, dan zullen de Zorginspectie en het agentschap Zorg en Gezondheid moeten worden versterkt. Zoals ik daarnet al zei, is de versterking voorzien in het regeerakkoord.

Ik denk te mogen stellen dat we met de reeds geschetste driepijleraanpak over een goed systeem beschikken, waarbij elk van de drie pijlers haar meerwaarde heeft bewezen.

Dat neemt niet weg dat we zeven jaar na de invoering een evaluatie zullen uitvoeren. Op basis daarvan zullen we een verder stappenplan uitwerken en de timing bekijken.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord.

GZA Antwerpen zegt zelf dat de accreditering een belangrijke vooruitgang heeft geboekt op vlak van kwaliteit. Maar het is vooral de kostprijs en het extra administratief werk dat ze niet meer kunnen bekostigen. Het kost te veel en die kostprijs weegt niet meer op tegen de meerwaarde die eruit zou voortvloeien.

Dat zal dus betekenen dat het systeemtoezicht in het vervolg door de Zorginspectie zal moeten worden uitgevoerd en gecontroleerd. Als de kostprijs en het extra administratief werk inderdaad zo hoog zijn, verwacht ik ook dat andere ziekenhuizen daar effectief in zullen volgen, en misschien toch wel op korte termijn. Dat zou betekenen dat de Zorginspectie plots een hele load over zich heen zal krijgen, waarvoor ze de mensen eigenlijk niet heeft. En dat zou de kwaliteit onder druk kunnen zetten.

Het is dus essentieel dat we de Zorginspectie op korte termijn versterken. Want anders kunnen we misschien in de problemen komen met de kwaliteit.

De voorzitter: Mevrouw Sleurs heeft het woord.

Elke Sleurs (N-VA): Minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord. We moeten de koe inderdaad bij de horens vatten. Maar we mogen natuurlijk geen maatregelen nemen die achteraf moeten worden teruggedraaid. Die evaluatie is zeer belangrijk, maar ik zou willen oproepen om er dringend werk van te maken, aangezien de accreditatie en de klaarblijkelijke ratrace tussen de verschillende ziekenhuizen – die wel heeft gezorgd voor een toename van kwaliteit en bepaalde eisen – zeer sterk lopende is.

We zien nu een tegenreactie. We moeten dus in overleg gaan over de voordelen van de verschillende systemen en dan bekijken hoe we het op Vlaams niveau zouden kunnen organiseren, maar dan toch wel met een bepaalde nood aan

dringendheid. Niet ondoordacht, maar wel met een bepaalde nood aan dringendheid, aangezien bepaalde ziekenhuizen zich inderdaad beginnen terug te trekken en dat tot bepaalde bezorgdheden kan leiden.

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Die accrediteringstrajecten hebben in eerste instantie inderdaad gezorgd voor een vernieuwde drive in het ziekenhuislandschap. Daardoor hebben alle ziekenhuisorganisaties zichzelf eens tegen het licht gehouden en zijn er heel wat verbeteringstrajecten gebeurd, die zowel voor de patiënt als voor de organisatie een goede zaak waren. Daar zijn zelfs de critici inderdaad niet blind voor.

Maar, zoals de collega's zeggen, de slinger is doorgeslagen. Naast de zware werklast – en dat in tijden dat de werklast al zeer hoog is in de ziekenhuissector – die het accrediteringstraject met zich meebrengt, zowel voor artsen als voor medewerkers, is er natuurlijk ook het financieel zware plaatje van dergelijke buitenlandse trajecten. In sommige ziekenhuizen zie je ook al een accrediteringsmoeheid. In ziekenhuizen die al twee keer met succes het traject hebben doorlopen, met alle bijhorende extra werklast, leeft wel het gevoel dat de inspanningen van de voorbije jaren de kwaliteit sterk hebben verbeterd, maar dat nieuwe trajecten relatief weinig extra verbetering brengen.

Ook staat nu vast dat de accreditiegolf in veel ziekenhuizen geleid heeft tot een groter middenkader. Dat zorgt dan weer voor spanningen bij de artsen en verpleegkundigen die willen dat er meer wordt geïnvesteerd in zorg aan het bed, wat tenslotte nog altijd de eerste taak van onze ziekenhuizen is.

In andere landen, zoals Denemarken en Nederland, leeft het debat rond de vraag naar het nut van dergelijke zware trajecten. Weegt de kostprijs op tegen het resultaat, tegen de meerwaarde? Zijn er andere mogelijkheden? En dan komen we bij ons terug uit op de Vlaamse Zorginspectie. En inderdaad, er is hier al naar verwezen, in het regeerakkoord spreekt men van een versterkte Vlaamse Zorginspectie.

En de KU Leuven, samen met Zorgnet-Icuro en enkele andere partners, heeft een leerstoel 'Future of Hospital Quality' opgericht. Hiermee willen ze het debat aangaan over de vraag hoe het ziekenhuis van de toekomst kan streven naar een zo hoog mogelijke kwaliteit met een optimale impact op de patiëntbeleving.

Minister, via het Vlaams Instituut voor Kwaliteit van Zorg (VIKZ) zijn we bij deze leerstoel betrokken. Hoe past dit in het versterken van de Vlaamse Zorginspectie? Zult u contact opnemen met de Vlaamse ziekenhuizen met een tijdslijn voor ogen? Zult u een advies formuleren voor de ziekenhuizen over deze buitenlandse accreditaties, in het licht van de upgrade – als ik het zo mag noemen – van de Vlaamse Zorginspectie? Het zou heel goed zijn als u de ziekenhuizen voorspiegelt wat het zal inhouden zodat ze zich kunnen voorbereiden en eventueel niet onmiddellijk in een nieuw traject zullen instappen als de versterkte Vlaamse Zorginspectie binnen een redelijke termijn een feit zal zijn.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: We zullen dit onderzoeken. Zoals u zegt, zullen we de Vlaamse Zorginspectie evalueren en nagaan of we moeten versterken, hoe we moeten versterken, wanneer we moeten versterken. We zullen ook moeten nagaan wat de positie van de ziekenhuizen in de toekomst zal zijn. Ik heb al gezegd dat ik hierover geen verdere indicaties heb, maar we volgen het op omdat het belangrijk is.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ann De Martelaer aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over minderjarige jongeren die meerderjarig worden en een ondersteuningsnood hebben op het vlak van dagactiviteiten en -opvang – 741 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Voorzitter, minister, collega's, niet alle jongeren met een beperking wonen in een voorziening. Er zijn veel jongeren met een beperking die thuis wonen en onderwijs volgen, voornamelijk buitengewoon onderwijs. Dit kan tot de leeftijd van 21 jaar. Na het afstuderen zoeken zij betaald werk. Enkelingen vinden dit binnen het normale arbeidscircuit, een groep wordt tewerkgesteld binnen een maatwerkbedrijf.

Jongeren met een matige tot ernstige beperking zoeken na hun schoolloopbaan eerder een zinvolle dagbesteding. Als het verdienvermogen met tenminste tweederde verminderd is, hebben deze jongeren recht op een inkomensvervangende tegemoetkoming (IVT) en een integratietegemoetkoming, maar dat zijn federale uitkeringen. Al ruim voor het afstuderen, wordt voor deze jongeren een aanvraag ingediend bij het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) tot het krijgen van een budget om na de schoolperiode te kunnen inzetten voor een dagbesteding. Het hebben van een zinvolle dagbesteding is niet alleen belangrijk voor de jongere zelf maar ook voor diens ouders. Het betekent een dagopvang terwijl de ouders meestal werken.

Al deze jongeren doorlopen de volledige procedure bij het VAPH. Zij krijgen per brief de beslissing over de budgetcategorie en de toegewezen prioriteitencategorie. Verder vermeldt deze brief welk budget ze krijgen en wanneer het hun beurt is. Ik citeer uit zo'n brief: "Binnen uw prioriteitengroep worden alle aanvragen gerangschikt op basis van de datum waarop het ondersteuningsplan of een checklist prioritering bij het VAPH werd ingediend. Uw datum in de prioriteitengroep is ... De terbeschikkingstelling van uw budget wordt bepaald op basis van uw prioriteitengroep, de datum waarmee u gerangschikt staat en de budgetten waarover het VAPH beschikking krijgt." Dat is grosso modo de inhoud van zo'n brief.

Jongeren met een beperking en hun ouders worden in kennis gesteld van de toewijzing van een budget maar blijven totaal in het ongewisse wanneer dit budget zal worden toegekend. Afhankelijk van de prioriteitengroep kan dit van één tot tientallen jaren duren. Als de situatie ondertussen wijzigt, kan het multidisciplinair team de vraag aanpassen, maar dan wijzigt de datum en ook de plaats op de wachtlijst. Dan komt men dus opnieuw achteraan op de wachtlijst.

Het schrijven van het VAPH vermeldt tevens: "In afwachting van uw budget kunt u eventueel een beroep doen op rechtstreeks toegankelijke hulp van een dienst van het VAPH." Het probleem is echter dat er een tekort is aan punten rechtstreeks toegankelijke hulp (RTH) bij de VAPH-diensten en dat voor jongeren met een ernstige beperking en gedragsproblemen 8 RTH-punten, goed voor 91 dagen, veel te weinig is.

Recent werd de welzijnsbegroting goedgekeurd, en binnen het VAPH wordt er voor 2020 slechts 40 miljoen euro aan nieuwe beleidsimpulsen geven. Het Rekenhof liet al verstaan dat dit bedrag te beperkt is om de automatische toekenningsgroep te financieren. We mogen dan ook verwachten dat de wachttijden voor een persoonsvolgend budget voor dagcentra, voor dagactiviteiten, nog langer zullen worden.

Jongeren die reeds gebruikmaken van ondersteuning aangeboden door een multifunctioneel centrum, komen in aanmerking voor een automatische budgettoekenning, ter hoogte van maximaal de ondersteuning die zij kregen in het multifunctioneel

centrum (MFC). Minderjarigen die meerderjarig worden en thuis opgevangen worden en enkel op zoek gaan naar een dagbesteding, komen in de problemen. De jongere zelf komt in de problemen als het gaat om zinvolle dagbesteding of begeleiding; de ouders komen in de problemen op het vlak van dagopvang.

Anderzijds is het zo dat ouders in bepaalde regio's nooit een beroep hebben kunnen doen op het MFC, omdat die centra er niet zijn. Zij hebben dan ook zelf moeten zorgen voor de dagopvang van hun kind met een handicap, dit gedurende de volledige kindertijd.

De persoonsvolgende financiering vertrekt vanuit vijf concentrische cirkels als bronnen voor ondersteuning. We kennen die cirkels: ik, het gezin, de vrienden, de familie, de ouders, en dan pas de reguliere diensten en de professionele diensten.

Uitzichtloosheid – niet weten hoelang men moet wachten om een budget te krijgen – maakt jongeren en hun ouders hopeloos. Een kortere periode moeten overbruggen vraagt een andere aanpak dan jaren moeten overbruggen. Niet elk ouderpaar of eenoudergezin kan het financieel aan om niet meer te gaan werken, en zorgverlof is niet eindeloos. Netwerken zijn niet altijd even sterk aanwezig. Reguliere diensten die zorgen voor betaalbare dagopvang en activiteiten voor volwassenen met een beperking zijn niet zo talrijk.

Ik heb hierover een aantal vragen. Via mijnvaph.be kan elke persoon met een beperking of zijn wettelijke vertegenwoordiger zijn persoonlijk dossier bij het VAPH online raadplegen. Aangezien de plaats op de wachtlijst bepaald wordt door de prioriteitengroep en de aanvraagdatum, moet het toch mogelijk zijn, en zou het voor veel betrokkenen heel zinvol zijn, om te weten waar zij ongeveer staan op deze wachtlijst. Kan deze informatie beschikbaar gesteld worden?

Wat dagbesteding betreft, geeft de overheid geen zorggarantie voor jongeren die de overgang maken van minderjarige naar meerderjarige. In de praktijk is er een heel lange wachtperiode, zeker voor jongeren met een IQ lager dan 75 en/of gedragsproblemen. Tegenwoordig wordt er veel gesproken over en toegewezen naar de vermaatschappelijking van de zorg.

In 'De kracht van het engagement', een niet zo recent artikel van het departement Volksgezondheid en Gezin, lezen we: "Vermaatschappelijking van de zorg betekent dat kwetsbare mensen in de samenleving zelf worden opgevangen i.p.v. in instellingen. Een zeer goede evolutie, maar we moeten goed beseffen dat die maatschappij daar niet altijd klaar voor is. Daarom moeten we tegelijk ook sleutelen aan die maatschappij, met basisrechten, solidair burgerschap, leefbare wijken en-zovoort." Dit is een artikel uit een publicatie die dateert van 2013.

Is de minister van mening dat ouders van een jongere met een beperking zelf verantwoordelijk zijn voor de financiering en uitbouw van de dagopvang in cirkel 1, 2 en 3? Zult u de reguliere diensten versterken of beter subsidiëren, zodat meer jongeren met een beperking op hen beroep kunnen doen? Indien ja, op welke manier? Met welke maatregelen denkt u onze samenleving te kunnen verstevigen, zodat de opvang van deze jongeren kan worden gerealiseerd?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: In de databank van het VAPH zijn gegevens beschikbaar over de zorgvragers, de gestelde vragen, de datum van aanvraag en de prioriteit. De administratie heeft de nodige voorbereidingen getroffen om deze gegevens te ontsluiten, onder meer via de applicatie mijnvaph.be.

Een aanduiding over de positie die de zorgvrager met een bepaalde zorgvraag inneemt in een van de prioriteitengroepen, geeft de persoon met een handicap en zijn gezin

echter slechts een deel van de benodigde informatie. Wat men eigenlijk wil weten, is wanneer men een persoonsvolgend budget ter beschikking gesteld zal krijgen.

De plaats op de wachtlijst geeft pas zicht op het perspectief op de terbeschikkingstelling van het gevraagde budget wanneer men ook zicht heeft op de totaliteit van middelen die beschikbaar zijn om de zorgvragen in de betreffende prioriteitengroep te beantwoorden, en op de middelen die nodig zijn om de vragen van alle zorgvragers te beantwoorden, die nog voor de betrokken zorgvrager in diezelfde prioriteitengroep staan.

Op dit moment is hier nog geen duidelijkheid over voor de komende periode. Dit hangt enerzijds af van het totale budget voor uitbreiding, anderzijds van de evolutie met betrekking tot de zogenaamde automatische toekenningsgroepen en de uitstroom. De Vlaamse Regering heeft het meerjarenbudget voor zorg en ondersteuning van personen met een handicap vastgelegd, maar de feitelijke spreiding en de inzet van de beschikbare middelen moeten nog worden bepaald. De administratie monitort meerdere malen per jaar de evoluties van uitstroom en automatische toekenningsgroepen, zodat de middelen voor nieuwe persoonsvolgende budgetten zo effectief mogelijk kunnen worden ingezet.

Technisch is het dus mogelijk om de zorgvrager te informeren over waar de door hem/haar gestelde vragen geordend zijn in de prioriteitengroep. Het ontsluiten van deze informatie heeft echter pas zin en meerwaarde voor de betrokken zorgvrager wanneer ook de nodige randinformatie over de beschikbaarheid van middelen kan worden meegegeven. Samen met de administratie zal ik daarom zorgvuldig afwegen wanneer en op welke manier de informatie beschikbaar zal worden gemaakt.

Ik onderschrijf de principes die door mijn voorganger werden geïntroduceerd met het Perspectiefplan 2020. Het model van de concentrische cirkels impliceert een gedeelde zorg en verantwoordelijkheid, op maat van de individuele gebruiker en zijn gezin, en houdt flexibel rekening met wisselende situaties, over de verschillende ondersteuningsbronnen heen.

Zoals ook in het verleden al herhaaldelijk werd benadrukt, gaat het hier in geen geval om een statisch model, maar om een erg dynamisch gegeven. Het gaat niet om een of-ofverhaal, maar om een en-enverhaal. Afhankelijk van de mogelijkheden en wensen en de specifieke situatie op een bepaald moment, zal een goede mix moeten worden gezocht van zelfzorg en vrijwillige zorg, maximaal gefaciliteerd door hulpmiddelen en aanpassingen, in combinatie met vrijwillige ondersteuning, gestimuleerd in allerhande solidaire, buurtgerichte initiatieven en aangevuld met professionele zorg en ondersteuning uit zowel het reguliere als het handicap-specifieke circuit.

In geen geval ga ik er dus zonder meer van uit dat ouders zelf instaan voor de financiering van de dagondersteuning. Ik ga er echter wel van uit dat diverse mogelijkheden worden verkend en overwogen alvorens de vraag naar handicap-specifieke ondersteuning aan het VAPH te stellen.

Een verdere uitbreiding en versterking van de capaciteit van de reguliere hulp- en dienstverlening is, zoals u ongetwijfeld weet, niet enkel voor de groep personen met een handicap erg belangrijk, maar evenzeer voor andere kwetsbare en zorgbehoevende personen in onze samenleving. Samen met de betrokken administraties zullen we dan ook zorgvuldig moeten afwegen hoe we de beschikbare middelen zo efficiënt en effectief mogelijk kunnen inzetten.

Specifiek voor de groep jongvolwassen personen met een handicap proberen we alvast met projectsubsidies te verkennen hoe we stevige bruggen kunnen slaan tussen de reguliere en handicap-specifieke zorg en ondersteuning, waarbij ik verwijs naar het geïntegreerd breed onthaal en de rechtstreeks toegankelijke hulp.

Het verstevigen van onze samenleving kan echter onmogelijk een opdracht van de minister van Welzijn alleen zijn. Enkel door over beleidsdomeinen en sectoren zoals Welzijn, Onderwijs, Tewerkstelling en Mobiliteit heen de handen in elkaar te slaan, kunnen we werk maken van een zorgzame en inclusieve samenleving.

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Minister, ik moet eerlijk bekennen dat ik in de voorbije kerstperiode veel nachten wakker heb gelegen. Ik werd heel vaak opgebeld door ouders van een kind met een beperking en zij zitten met de handen in het haar. Na het ontvangen van zo'n brief blijven ze in het ongewisse. De brief zegt: u hebt een kind met een handicap, u wordt erkend, u hebt recht op een budget, maar we kunnen niet zeggen wanneer we u kunnen helpen.

Als hun zoon of dochter 21 jaar wordt, zitten die mensen met de handen in het haar. Ze hebben altijd kunnen rekenen op dagopvang onder het mom van buitengewoon onderwijs. Nu komen ze in een situatie waarin ze niet weten of ze 1, 2 of 3 jaar moeten wachten tot ze bij een VAPH-dienst terechtkunnen voor dagondersteuning.

Als ik in zo'n situatie zou zitten, waarbij ik een zoon of dochter met een beperking zou hebben, wat zou ik dan moeten doen, vraag ik me af. In mijn omgeving merk ik – ik blijf 100 procent achter de budgetten staan – dat een aantal ouders samen in staat zijn om zelf voor een dagbesteding te zorgen en allerlei initiatieven nemen voor hun zoon of dochter.

Ik merk ook dat heel wat ouders niet zo'n groot netwerk hebben, soms heel beperkte familiale kringen hebben en genooddaakt zijn om te stoppen met werken. Soms kunnen ze dat financieel aan, maar sommige eenoudergezinnen kunnen dat niet en die zitten met het probleem waar hun zoon of dochter naartoe moet.

Die mensen krijgen een invaliditeitsuitkering. Als de zoon of dochter in het gezin woont, krijgen ze een uitkering van 626 euro per maand. Ikonderstel dat dit geld is bedoeld om hun zoon of dochter huisvesting en eten te geven. Ze kunnen, afhankelijk van de graad van handicap, een integratietegemoetkoming krijgen die tussen 105 en 918 euro per maand schommelt. Dat is afhankelijk van de categorie.

We kunnen stellen dat ze die zorg zelf moeten organiseren, maar het is niet zo dat de omgeving dit allemaal gratis doet of kan doen. De kostprijs voor een dagcentrum of zorgboerderij bedraagt ongeveer 80 euro per dag. Met de integratietegemoetkoming en de uitkering kan eigenlijk slechts een tiental dagen per maand worden gefinancierd. Dat betekent dat dit zelf organiseren voor ouders een ontzettend probleem is.

Ik vraag me dan ook af of het onze verantwoordelijkheid niet is dat deel van de maatschappij te versterken. Met al onze doelstellingen en onze mooie theorieën moeten we een oplossing zoeken. Ik weet dat de voorzieningen worden gecoacht om meer sociale ondernemingen te worden. Dat betekent niet dat elke voorziening klaar is. Er gebeurt veel en dat is goed, maar we zitten hier met een groep mensen die heel hun leven zelf voor die jongeren hebben gezorgd en geen beroep op een multifunctioneel centrum hebben gedaan. Ze hebben daar dag en nacht voor gezorgd en aangezien ze niet tot de prioriteitengroep behoren, worden ze nu een beetje gestraft. Ze zien geen oplossingen.

Minister, ik heb heel goed naar uw antwoord geluisterd. Dat is totaal geen oplossing voor die groep. Ik zou u willen uitnodigen het fundamenteel debat te voeren en na te gaan of we die groep geen tussentijdse oplossing kunnen bieden.

De voorzitter: Mevrouw van der Vloet heeft het woord.

Tine van der Vloet (N-VA): Voorzitter, dit is een terechte vraag. Die mensen hebben perspectief nodig op hoelang ze thuis nog die zorg moeten dragen. Wie al wat langer in deze commissie zit, weet dat ik die vraag al bijna twee jaar stel. De data worden altijd achteruitgeschoven. De laatste datum waarop dit in orde had kunnen komen, was september 2019. Ik heb die vraag ook gesteld tijdens de bespreking van de beleidsnota. De heer Van Casteren heeft toen duidelijk geschetst dat nog heel wat simulaties moeten worden gemaakt.

Minister, hier is veel randinformatie voor nodig. U kunt niet zomaar een getal vermelden, want dit heeft te maken met hoeveel budgetten er zijn en wanneer die budgetten worden vrijgegeven. Het is dus niet zo eenvoudig hier zo maar een getal op te kleven. Ik snap echter dat de mensen vragende partij zijn. Zeker in de prioriteitengroep willen ze een perspectief hebben op hoe lang ze nog in die situatie zullen zitten.

Mevrouw De Martelaer, ik wil ook opmerken dat we vroeger geen systeem voor de automatische toekenning hadden. De mensen gingen toen vaak langer naar school of de ouders moesten zelf een oplossing zoeken. Nu hebben we al een oplossing voor heel veel jongeren. Zij die in een multifunctioneel centrum zitten, hebben een budgettaire continuïteit. Dat was vroeger helemaal niet het geval. Het is dan ook niet aan de orde te stellen dat er helemaal geen perspectief is of dat we helemaal niets weten. Ik denk dat we het positieve van de persoonsvolgende financiering zeker ook mogen benadrukken.

Er is hier ook naar de rechtstreeks toegankelijke hulp verwezen. Voor jongeren die pas van school komen, is dit belangrijk. Heel vaak doen zij al vrijwilligerswerk en doen ze aan begeleid werken. In combinatie met de RTH kan zo al veel worden opgevangen.

Minister, die middelen moeten nog worden verdeeld tussen trap 1 en trap 2. Ik weet niet of u er al zicht op hebt wanneer daarover duidelijkheid zal komen, maar het is belangrijk na te gaan hoe we met die RTH-middelen zullen omgaan. Ik herhaal nogmaals dat ik het belangrijk vind dit meer vraaggestuurd te maken, zodat we al meer vragen kunnen beantwoorden. Dat is beperkt, maar we laten die mensen zo niet in de kou staan. Wanneer zullen de RTH-middelen er zijn? Welke RTH-middelen zijn er? Hoe zullen we die middelen verdelen? Hoe kunnen we de jongeren zonder budgetcontinuïteit toch helpen en niet in de kou laten staan?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Er ligt veel werk op de plank. Dit parlement heeft eind vorig jaar de begroting goedgekeurd. Dat betekent dat de budgetten vastgelegd zijn. Over de manier waarop zijn we in overleg met het VAPH. We hebben hier ook een aantal criteria besproken voor het garanderen van automatische rechten-toekenning. Ook daarover zijn we in overleg met het VAPH om op dat vlak stappen vooruit te kunnen zetten.

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Ik ben ook op bezoek geweest bij de dienst Begeleid Werken, om een beter inzicht te krijgen in die rechtstreeks toegankelijke hulp en die punten. Er is wel een groep van mensen met een zwaardere beperking die via dat begeleid werken nergens terecht kunnen. Mijn vraag ging vooral over die groep van mensen met een matige tot ernstige beperking, waarvoor een dagopvang nodig is en waarvoor de ouders dingen moeten zoeken.

Inderdaad, er is geen oplossing, maar ik vind het een beetje te gemakkelijk om te zeggen dat we veel werk hebben. We moeten hier prioriteit aan schenken om die mensen toch een zekere oplossing te bieden. Inderdaad, minister, het is niet aan

u om de vermaatschappelijking van de zorg concreter en helemaal alleen in te vullen. Maar het is wel een randvoorwaarde om heel de persoonsvolgende financiering te laten slagen. Ik hoor praten over het versterken van de buurt en al de zaken die nodig zijn, ik hoor ook vaak pleidooien dat een zo groot mogelijk percentage van onze arbeidsbevolking moet gaan werken. Maar als we enkel dat denkspoor doorvoeren, dan zullen we eigenlijk geen mensen hebben die personen die het moeilijker hebben in onze samenleving en personen met een handicap, mee opvangen. Dat is dus toch ook wel iets tegenstrijdigs in de boodschappen die gegeven worden.

Minister Wouter Beke: We pakken dat mee op. Ouders kunnen ook langsaan bij de diensten ondersteuningsplan (DOP's) om op basis van een cirkelmodel een ondersteuningsplan uit te werken en mee te gaan zoeken naar samenwerkingsmodellen. Dat is daar ook een opdracht van. We zullen samen met het VAPH ook moeten kijken hoe er meer werk gemaakt kan worden van betaalbare zorg. Dat wordt een project. Dus we zijn er wel degelijk mee bezig om dat in de komende periode verder te ontrollen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ann De Martelaer aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de concrete invulling van de zorggarantie – 742 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Immanuel De Reuse aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de eerste rechtszaak naar aanleiding van de daling van het persoonsvolgend budget (PVB) – 743 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Dank u wel. Vanaf 1 januari 2020 krijgen heel wat volwassen personen met een beperking een lager budget. In de communicatie van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) horen we dat wie een lager budget krijgt toch kan rekenen op dezelfde kwalitatieve ondersteuning. Als de zorgverstrekkers dit niet kunnen doen dan voorziet het VAPH dat gebruikers een beroep zouden kunnen doen op diverse organisaties zoals gebruikersorganisaties, bijstandsorganisaties en diensten ondersteuningsplan (DOP's), die hen kunnen helpen om te onderhandelen, hetzij bij hun huidige zorgaanbieder, hetzij bij anderen.

Ik werd getriggert door de gemakkelijkheid waarmee de woordvoerder van het VAPH zei dat deze mensen toch een oplossing zouden krijgen voor hun zorggarantie. Vandaar dat ik deze vraag stel.

Wat verwacht u concreet dat de gebruikersorganisaties, bijstandsorganisaties en DOP's gaan doen?

Op welke manier denkt u dat personen met een beperking met een kleiner budget dezelfde kwalitatieve ondersteuning kunnen krijgen? Hoe wilt u borg staan voor de zorggarantie? Want ik weet, als ik een loodgieter aan huis krijg, die zijn bestek opgemaakt heeft voor een bepaald aantal euro's en ik zeg dat ik maar de helft van dat aantal in mijn zak heb, dat die loodgieter niet diezelfde werken zal uitvoeren. Ik ben benieuwd hoe u ervoor zult zorgen dat uw diensten dat voor een lager budget wel zullen doen.

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Voorzitter, via de media vernemen we dat dertien personen met autisme naar de arbeidsrechtbank in Gent zijn gestapt tegen de verlaging van hun persoonsvolgend budget (PVB) die inging op 1 januari. Deze aanpassing is het gevolg van een herziening van de verdeling van de budgetten, die verschilden naargelang de instelling waarin de mensen met een handicap verblijven of de dienst waarop ze een beroep doen.

De doorvoering van de aanpassing van het persoonsvolgend budget zorgt dus voor heel wat onbegrip en wrevel bij diegenen die hun persoonsvolgend budget zien dalen. Iets waarvoor het VAPH en bij uitbreiding de hele sector zegt alle begrip te hebben.

In de beleidsnota, minister, en alle communicatie die u hierover voert, zegt u steeds dat iedereen blijvend zal kunnen genieten van dezelfde zorg en ondersteuning. Meer zelfs, indien het moeilijk is, zal extra ondersteuning aangeboden worden aan zowel de personen met een handicap als de zorgverstrekkers.

Ondertussen erkent men echter dat de verlaging van het persoonsgebonden budget problematisch kan zijn voor mensen met een handicap, zeker omdat sommige zorgverstrekkers niet dezelfde dienst kunnen aanbieden voor minder geld.

De vzw Onafhankelijk Leven kaart naar aanleiding van deze casus het probleem van een totaaltekort aan budget aan. Men wijst op absurde situaties waarbij er mensen zijn die bericht kregen dat hun budget verlaagd wordt vanwege de herziening van het PVB en ongeveer op hetzelfde moment de boodschap kregen dat hun aanvraag om een hoger budget te krijgen werd aanvaard, maar dat ze voor die verhoging op een wachtlijst terechtkomen. Daarnaast heeft een groep mensen recht op de automatische toekenning van een budget via een spoedprocedure, maar overtreffen die budgetten alleen al het totale budget.

Dit ligt in de lijn van de vraag van collega De Martelaer. Hoe garanderen we die budgetten? Als men dergelijke zaken invoert, moet men de implicaties ervan onder ogen zien.

Minister, sommige zorgaanbieders kunnen niet dezelfde diensten aanbieden voor minder geld. Niet altijd is er vervanging mogelijk. Hoe zult u dit tekort aan zorg opvangen?

Als in de brief aan de personen met een handicap zelf melding gemaakt wordt dat ze naar de arbeidsrechtbank kunnen stappen, verwacht je dat men vooraf elke grond hiertoe zorgvuldig onderzocht heeft en de nodige maatregelen trof. Werd de verlaging in de brief grondig genoeg gemotiveerd?

De advocaat van die dertien personen meldt dat men door naar de arbeidsrechtbank te stappen inzage vraagt in hun dossier. Kan dit niet zonder juridische procedure?

23 organisaties schreven zich in voor het coachen van zorgvoorzieningen om de dalingen in budget op te vangen. Hoe reageert de sector op dit aanbod?

Het aantal mensen met een handicap stijgt jaarlijks met 3 procent, mede omdat mensen met een handicap langer leven, de medische wetenschap erop vooruitgaat en er een betere screening is. De 270 miljoen euro die de Vlaamse Regering vrijmaakt voor het wegwerken van de wachtlijsten zal dus ruim onvoldoende zijn. Hoe zullen budgettaire meevallers ingezet worden? Is er een prioriteit gesteld voor het wegwerken van deze wachtlijsten?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega's, we hebben het al dikwijls gehad over de correctiefase 2 bij vragen om uitleg, bij de beleidsnota en de begroting. Laat me toe om deze fase correct te kaderen.

In 2016 werd de persoonsvolgende financiering voor meerderjarige personen met een handicap gefaseerd ingevoerd. Zo ging bijvoorbeeld op 1 april 2016 de nieuwe procedure van aanvragen en toewijzen van een persoonsvolgend budget van start en werden vanaf 1 september 2016 de processen van besteden van het PVB en het vergunnen van vergunde zorgaanbieders opgestart.

Op 1 januari 2017 werden alle toenmalige gebruikers van niet rechtstreeks toegankelijke hulp – zowel de gebruikers van het Flexibel Aanbod Meerderjarigen (FAM) als de PAB- en PGB-gebruikers (persoonlijkeassistentiebudget en persoonsgebonden budget) – omgeschakeld naar het nieuwe systeem. Ze konden hun zorg en ondersteuning voortaan continueren met een eigen persoonsvolgend budget of via rechtstreeks toegankelijke hulp.

Zoals u waarschijnlijk weet, leefde er op dat moment binnen de sector al heel veel vraag naar het rechte trekken van historisch gegroeide ongelijkheden tussen voorzieningen: door een personeelsstop in de jaren 80, het onvoldoende differentiëren in de financiering en een zeer uiteenlopend opnamebeleid van de voorzieningen, kregen sommige voorzieningen veel meer middelen dan andere om een gelijkaardige doelgroep te bedienen. Op aandringen van de sector werd de invoering van de persoonsvolgende financiering voor meerderjarigen dan ook onlosmakelijk gekoppeld aan het doorvoeren van de langverwachte herverdeling van de middelen voor zorg en ondersteuning over de betrokken zorgaanbieders heen.

Aanvankelijk was het dan ook het opzet om de herverdeling meteen door te voeren op 1 januari 2017, dus tegelijk met de omschakeling van de direct gefinancierde zorg en ondersteuning naar de PVB's. De informatie die hiertoe werd verzameld, bleek echter onvoldoende betrouwbaar waardoor de herverdeling werd uitgesteld. Bij de omschakeling van de zorg in natura naar de PVB's werden de middelen per FAM verdeeld over de cliënten van het betrokken FAM, weliswaar rekening houdend met zorgzwaarte en zorggebruik, maar met gesloten enveloppe per FAM.

De historisch gegroeide ongelijkheid werd dus in stand gehouden bij de invoering van de PVF. Op uitdrukkelijk verzoek van de sector – vertegenwoordigd in de taskforce PVF voor meerderjarigen en het raadgevend comité van het VAPH – werd een aangepast traject voor de herverdeling opgezet en meermaals, ook regelgevend, bijgestuurd. Dit maakt dat we de beoogde herverdeling uiteindelijk pas drie jaar na de oorspronkelijk geplande datum kunnen doorvoeren.

Hoewel we er ons terdege van bewust zijn dat de ondersteuningsnood en situatie van heel wat cliënten op die drie jaar is gewijzigd, dienen we terug te grijpen naar de toestand van eind 2016. De herverdeling van de middelen betreft immers het anders spreiden van de middelen die in 2016 beschikbaar waren voor zorg en ondersteuning en ingezet werden bij het FAM.

Regelgevend is bepaald dat correctiefase 2 binnen een gesloten enveloppe wordt uitgevoerd: alle middelen die in 2016 beschikbaar waren voor zorg en ondersteuning binnen het FAM om de betrokken cliënten te ondersteunen, worden vanaf 2020 herverdeeld over datzelfde FAM en diezelfde cliënten, maar rekening houdend met de ondersteuning die ze in 2016 genoten en de zorgzwaarte die ze in 2016 hadden.

Ik ga ervan uit dat geen enkele voorziening ooit té veel middelen kan hebben. Het was en is zo dat een heel aantal voorzieningen er verhoudingsgewijs veel beter voorstond dan andere en dus heel wat meer en andere dingen kon doen dan hun collega-voorzieningen. Deze ongelijkheden trekken we recht. Dit impliceert dat

zorgaanbieders die in het verleden bijzonder creatief moesten zijn om kwaliteitsvolle zorg en ondersteuning te kunnen bieden met een tekort aan middelen het nu wat makkelijker krijgen. Het impliceert echter ook dat wie voorheen vanuit de overheid meer subsidies kreeg en dus minder naar bijkomende oplossingen moest zoeken, nu wel genoodzaakt wordt om het ondersteuningsaanbod te herdenken.

Een kleine voetnoot. Idealiter had de herverdeling voorafgaand aan de invoering van de persoonsvolgende financiering plaatsgevonden zodat de individuele personen met een handicap hiermee niet geconfronteerd hadden moeten worden. Meer dan vijftien jaar geleden bleek het verschuiven van middelen over voorzieningen echter nog niet haalbaar.

Zoals in het antwoord op de eerste vraag wordt aangegeven, betreft het een herverdeling van middelen. Ik wil dat benadrukken. De middelen waarover een individuele budgethouder na de herverdeling beschikt, zijn de middelen die vandaag conform de vernieuwde methode budgetbepaling toegewezen worden, rekening houdend met het feitelijke zorggebruik en de geobjectiveerde zorgzwaarte. In die zin is het dus niet onlogisch te veronderstellen dat de zorg en ondersteuning die eerder werden geboden, kunnen worden gecontinueerd.

In de praktijk zijn er uiteraard situaties waar deze theoretische mogelijkheid tot het bieden van zorgcontinuïteit onder druk komt te staan. Ik denk aan situaties waarbij de zorgzwaarte en de ondersteuningsnood van de persoon met een handicap aanzienlijk zijn toegenomen sinds 2016 en waarbij de betrokken zorgaanbieder vanuit de beste bedoelingen deze meervragen zonder extra budget heeft opgevangen. Ik denk ook aan situaties waarbij de persoon met een handicap sinds hij beschikt over een PVB zijn besteding grondig heeft gewijzigd en niet langer louter gebruikmaakt van vergund zorgaanbod. Voor bepaalde zorgvormen wordt vandaag, binnen de nieuwe methode van budgetbepaling en rekening houdend met de huidige opvattingen over zorgzwaarte en benodigde middelen, in minder budget voorzien dan voorheen. Ik denk aan de voormalige diensten voor zelfstandig wonen en de autonome dagcentra. Het is voor deze bijzondere situaties dat er in extra begeleiding wordt voorzien. Er is coaching voor vergunde zorgaanbieders die hun middelen met meer dan 10 procent zien dalen. En er is extra begeleiding door gebruikersorganisaties, bijstandsorganisaties en DOP's voor individuele cliënten voor wie de continuïteit van de zorg en ondersteuning in het gedrang komt.

Gebruikers willen in de eerste plaats hun zorg en ondersteuning gecontinueerd zien. Daarom worden extra begeleidende maatregelen getroffen. Om met het beschikbare budget zoveel mogelijk cliënten uit correctiefase 2 te bereiken en de extra begeleiding maximaal in te zetten voor die cliënten die er het meest nood aan hebben, voorzien we in een getrapte aanpak en zetten we in op verschillende parallelle sporen.

Ten eerste, een gerichte informatieverstrekking en sensibilisering op maat aan een zo ruim mogelijke groep gebruikers wiens PVB daalt als gevolg van correctiefase 2. Ten tweede, identificeren of er een feitelijk probleem is om de nodige zorg en ondersteuning te realiseren met het resterende budget of met rechtstreeks toegankelijke hulp en/of om de lopende contracten tijdig en correct af te sluiten. Ten derde, helpen bij het tijdig en correct afsluiten van lopende overeenkomsten. Ten vierde, nagaan wat er nodig is om de betrokken persoon en zijn gezin terug op weg te helpen en ervoor te zorgen dat de nodige stappen worden gezet.

Wat zijn de concrete verwachtingen ten aanzien van de gebruikersorganisaties? Gerichte informatieverstrekking en sensibilisering op maat aan een zo ruim mogelijke groep gebruikers wiens PVB daalt als gevolg van correctiefase 2.

Het doel is om individuele gebruikers ervan bewust te maken wat de impact van het dalen van het budget kan zijn. We denken hier in het bijzonder ook aan de

noodzaak om overeenkomsten die niet langer betaald zullen kunnen worden, tijdig en correct af te sluiten, en hen meteen ook heel concrete en onmiddellijk bruikbare informatie te geven om de noodzakelijke stappen te kunnen zetten.

Met de infosessies beogen we alvast een aanzienlijk deel van de door correctiefase 2 getroffen cliënten de nodige informatie aan te reiken om zelf aan de slag te gaan. Ik heb als antwoord op een vorige vraag de verschillende provinciale infosessies al eens opgesomd. Voor deze deelgroep van gebruikers kan zo een individueel begeleidingstraject worden vermeden.

Cliënten die wel nood hebben aan individuele begeleiding in het kader van correctiefase 2, willen we met deze gerichte infosessies direct de juiste weg wijzen: doorverwijzing naar bepaalde diensten of organisaties in de buurt, en een lijst van namen en telefoonnummers van contactpersonen uit de buurt.

Wat zijn de concrete verwachtingen ten aanzien van de bijstandsorganisaties? Ten eerste, voor individuele budgethouders beoordelen welke van de lopende overeenkomsten behouden kunnen en moeten worden en welke beter worden afgesloten. Ten tweede, tijdig en correct afsluiten van bepaalde overeenkomsten. Ten derde, samen met de persoon en diens netwerk nagaan of er een proces van vraagverheldering wenselijk is en of het cliëntsysteem open staat om alternatieve, creatieve mogelijkheden te verkennen. Vervolgens hetzij zelf verkennen van alternatieve bestedingsmogelijkheden of alternatieve inzet van het budget, hetzij doorverwijzen naar een DOP voor het verkennen van andere mogelijkheden om de nodige zorg te organiseren. Ten slotte, linking naar diensten en organisaties. Hierbij wordt in het bijzonder op zoek gegaan naar zo inclusief mogelijke oplossingen. Vervolgens waar nodig en wenselijk onderhandelen met diensten waarvoor het PVB moet worden ingezet, om zo veel mogelijk ondersteuning op maat te realiseren voor het beschikbare budget.

Wat zijn de concrete verwachtingen ten aanzien van een DOP? Ten eerste, samen met de persoon en diens netwerk nagaan of er een proces van vraagverheldering wenselijk is en of het cliëntsysteem open staat om alternatieve, creatieve mogelijkheden te verkennen. Vervolgens het cliëntsysteem ondersteunen om samen met zijn sociaal netwerk na te denken vanuit de vraag wat we gaan doen met het feit dat het budget daalt, en alternatieve mogelijkheden verkennen om de nodige zorg en ondersteuning te realiseren binnen het resterende budget. Ten tweede, een nieuw ondersteuningsplan opstellen waarin duidelijk wordt vermeld wat de cliënt en het sociaal netwerk in dit nieuwe plan kan en wil opnemen en waar zij ondersteuning nodig hebben van diensten en organisaties. Ten derde, linking naar diensten en organisaties. Hierbij wordt in het bijzonder op zoek gegaan naar zo inclusief mogelijke oplossingen.

23 organisaties schreven zich in voor het coachen van zorgvoorzieningen om de dalingen in het budget op te vangen. Hoe reageert de sector hierop?

Op dit moment heb ik nog geen algemene reacties ontvangen over de mogelijkheid tot het opstarten van een coachingstraject. Na afloop van de eerste trajecten werd wel duidelijk aangegeven dat een nieuwe oproep wenselijk werd geacht.

Om de beschikbare middelen voor coaching optimaal te benutten, werd nog een extra oproep gedaan bij de vergunde zorgaanbieders die geconfronteerd worden met een daling van 10 procent of meer van hun zorggebonden middelen. Nog vijf extra vergunde zorgaanbieders hebben zich kandidaat gesteld en zullen tegen midden januari een dossier indienen.

In de brief werd verwezen naar correctiefase 2, de finaliteit ervan en waar dit precies in regelgeving is vastgelegd. De brieven die verstuurd werden in kader van

correctiefase 2 werden opgesteld in samenwerking met het communicatieoverleg waarin de verschillende stakeholders uit de sector vertegenwoordigd zijn.

De vierde vraag ging over de advocaat die meldde dat men inzage vraagt in het dossier door naar de arbeidsrechtbank te stappen.

Individuele personen met een handicap kunnen hun eigen dossiergegevens raadplegen op mijnvaph.be. Voor meer informatie kunnen ze steeds terecht bij de medewerkers van het VAPH.

Voor de vergunde zorgaanbieders worden infosessies gepland in de eerste helft van 2020. Verder zal ook de mogelijkheid geboden worden om, aansluitend op deze infosessies, extra toelichting en duiding over het eigen dossier te vragen bij het VAPH.

Wat de laatste vraag betreft: de Vlaamse Regering heeft het meerjarenbudget voor zorg en ondersteuning van personen met een handicap vastgelegd, maar de feitelijke spreiding en inzet van de beschikbare middelen moet nog gebeuren. De administratie monitort meerdere malen per jaar de evoluties van de uitstroom en de automatische toekenningsgroepen, zodat de middelen voor nieuwe persoonsvolgende budgetten zo effectief mogelijk kunnen worden ingezet.

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Minister, ik dank u voor uw uitgebreide antwoord. Ik ga enkel in op de vragen die ik heb gesteld. Ik begrijp dat u gaat zoeken naar hoe we personen met een beperking in deze situatie kunnen ondersteunen, en dat u dan denkt aan de gebruikersorganisaties. Maar gebruikersorganisaties zijn ook vaak vrijwilligersorganisaties, die eigenlijk weinig professionele medewerkers hebben.

Anderzijds hebt u vorig jaar ook beslist dat zowel de gebruikersorganisaties als de bijstandsorganisaties bij u een voorstel moeten doen om tegen het einde van dit jaar voor een stuk te besparen. U verwacht dus enerzijds wel een grotere inzet in dit proces, maar anderzijds verwacht u ook dat zij gaan besparen. Ik vind dat twee nogal uiteenlopende zaken.

De dienst ondersteuningsplan klinkt in theorie heel mooi, maar ik kan mij goed inbeelden dat de mensen van die diensten voor bepaalde dossiers met de handen in het haar zitten, omdat het netwerk of de omgeving zo beperkt is. Zij slagen er dan niet in om een nieuw plan op te maken. Wat gaat er dan gebeuren als er een te groot tekort is?

Mijn vraag was in welke mate u er borg voor staat dat er een zorggarantie is. Wat gebeurt er als het niet lukt? Worden die mensen dan gewoon naar huis gestuurd, en moeten zij wachten tot wanneer er budget beschikbaar is? Dat is mijn fundamentele vraag.

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Minister, uw antwoord was inderdaad een bord vol. Maar de correctiefase 2, die inderdaad op een brede consensus kan rekenen, zal hier de komende periode nog vaak terugkeren, denk ik. Want met de implementatie groeit de onrust bij heel wat mensen. En de implementatie komt voor de betrokkenen nu natuurlijk heel dichtbij en wordt heel reëel.

U verwijst in een voetnoot naar het feit dat dat eigenlijk al vijftien jaar een groeipad moest zijn. Daar legt u inderdaad de vinger op de wonde, dat klopt. Maar goed, we staan nu natuurlijk voor de feiten zoals ze zijn. Terugkijken heeft hier weinig zin.

Ik haal enkele zaken aan. Hoe zult u het tekort aan zorg opvullen? Er is immers niet altijd vervanging mogelijk. Mijn collega vraagt dat ook: hoe zult u daar borg

voor staan? Ik denk dat de betrokkenen geen woorden vragen, maar vooral daden. Want zij worden inderdaad dagelijks met die zorgnood geconfronteerd. Hoe gaat u dat opvangen? Ik denk dat ze weinig boodschap hebben aan een getrapte aanpak. Dat is natuurlijk ook allemaal nodig, ik neem dat niet weg. Maar als je nu nog moet vragen welk contract men eigenlijk op 1 januari had moeten afsluiten, dan zijn we een beetje laat, denk ik. We zullen toch veel meer naar het werkveld moeten gaan, om te kijken hoe we dat zullen doen, en hoe we in effectieve zorg zullen voorzien voor de mensen.

U gaat niet in op de vraag of de verlaging in de brief grondig werd gemotiveerd. En op mijn laatste vraag over budgettaire meevallers antwoordt u zelfs helemaal niet. U zegt dat de budgetten zijn vastgelegd, en dat we ervoor gaan. Mijn vraag gaat er gewoon over dat niet alles altijd wordt gerealiseerd. Er zullen wel budgettaire meevallers zijn, er zal altijd wel een overschot zijn op het budget – laat ons hopen. Hebt u een prioriteitenlijst? Zult u eventuele meevallers ergens prioritair invoegen? Bij Cultuur weten we dat budgettaire meevallers naar de projectsubsidies zullen gaan. Hebt u ook voor Welzijn een prioriteitenlijst opgemaakt? Ik denk dat de mensen die hierbij betrokken zijn, daar zeker boodschap aan hebben.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, allereerst mijn beste wensen aan iedereen. In de laatste plenaire vergadering van het vorige jaar heb ik gezegd dat we het er allemaal over eens zijn dat mensen met een beperking voldoende en snel steun moeten krijgen voor een volwaardig leven. Ik heb toen ook gezegd dat de budgetten daarvoor in de voorbije tien jaar enorm zijn gestegen. Maar ondertussen zijn de wachtlijsten ook aangegroeid. Dat wil dus zeggen dat we ook moeten kijken naar het systeem. Een van de zaken die we daarin moeten veranderen, gaat over correctiefase 2.

Minister, u hebt de achtergrond daarvan, de noodzaak daaraan en de geschiedenis perfect geschetst. Ik ben dan soms nogal verbaasd over de commentaren van de oppositie daarover. Als ik de discussies daarover in het voorbije jaar lees, zie ik dat iedereen het wel eens is over de kerngedachte van die correctiefase. De kerngedachte is: gelijke zorgondersteuning voor gelijke zorgnood. In mensentaal wil dat zeggen dat iemand met een beperking op plaats X dezelfde ondersteuning moet krijgen als iemand met eenzelfde beperking op plaats Y.

Dat betekent dus ook dat er naast al degenen wier budget naar beneden wordt aangepast, er ook enorm veel mensen zijn wier budget stijgt. Ik breng niet graag persoonlijke casussen in het parlement, dat is not done. Op Facebook doe je wat je wilt, maar in dit parlement is dat not done. Ik heb nu een paar casussen bij van de afgelopen weken, maar de namen heb ik geanonimiseerd.

Zo heb ik de casus van Amelie, een dame van 36 jaar, met een dubbeldiagnose van een fysieke en een mentale beperking. Haar budget stijgt van 60,31 punten naar 85,93 punten. Dat zorgt ervoor dat ze de extra individuele begeleiding krijgt waardoor ze samen met haar zus thuis kan blijven wonen.

Ik heb het geval van Joris, een man van 44, met een diepverstandelijke beperking. Zijn budget stijgt van 50,19 punten naar 60,7 punten. Hetzelfde verhaal voor Karin, een dame van 38. Haar budget stijgt van 50 naar 61,57 punten. Zo kan ik nog een tijdje doorgaan. Uiteraard zult u over deze mensen niets lezen in de krant, want zij zullen natuurlijk geen rechtszaken indienen omdat hun budget stijgt en ze eindelijk de zorgnood krijgen waar ze al jaren recht op hebben gehad.

Ik vraag aan de oppositie: vindt u het rechtvaardig dat die mensen in de komende jaren nog steeds een budget krijgen dat ondergeschikt is volgens de zorgnood die ze hebben? Wil dat zeggen dat de bezorgdheden over de mensen die we de

afgelopen tijd in de kranten tegenkwamen, fout zijn? Neen, natuurlijk niet. We moeten ervoor zorgen dat die correctiefase correct verloopt. Daarvoor zijn twee zaken nodig.

Minister, we hebben nood aan objectivering en cijfers. De cijfers in het persbericht van het VAPH van begin september over hoeveel mensen stijgen en dalen, hebt u genoemd. Nu de brieven zijn verstuurd, moeten we dat verder kunnen uitspitten. We moeten kunnen uitzoeken welke profielen stijgen en welke dalen. Volgens de kranten gaat het vooral over relatief lagere zorgprofielen, waarvan het budget naar beneden wordt aangepast, vaak mensen in dagcentra. Het budget van mensen met een intensievere zorgnood stijgt. Dat is de eerste indruk die ik heb. Natuurlijk hebben we daarover harde cijfers nodig.

Om het debat objectief te kunnen voeren – wat uiteindelijk onze taak is als managers van het mooie Vlaanderen –, moeten we een toelichting of een analyse krijgen van het VAPH als de cijfers voldoende matuur zijn om er iets zinnigs over te kunnen vertellen. Dat zal ons ook toelaten om na te gaan of de oorspronkelijke kerngedachte van die correctiefase in de realiteit is vertaald.

De bezorgdheden over de zorggarantie zijn pertinent. Minister, u hebt geantwoord over welke maatregelen er allemaal zijn voorzien. We moeten een blijvende monitoring kunnen krijgen of de ondersteuningsplannen, coachingtrajecten enzovoort die daarvoor in stelling zijn gebracht, het beoogde doel van de zorggarantie nastreven.

Ik heb nog een kleine bemerking, want hierover bestaat vaak een misvatting. De klachten over de verdwijning of vermindering van een budget komen vaak van de voorzieningen. Dat is logisch, want de voorzieningen moeten hun personeel en zichzelf aanpassen, maar uiteindelijk is het de bedoeling dat de zorg bij de cliënt terechtkomt. Hij kan dan met de ondersteuning die hij krijgt een plan uitdokteren dat voor hem ideaal is. We moeten in de eerste plaats nagaan of de mensen die de steun krijgen in staat worden gesteld de nodige zorg te krijgen. We moeten er natuurlijk oog voor hebben dat de voorzieningen zich hieraan moeten aanpassen, maar in het systeem van de persoonsvolgende financiering gaat het uiteindelijk om de cliënt en dat moeten we volop bewaken.

De voorzitter: Mevrouw van der Vloet heeft het woord.

Tine van der Vloet (N-VA): Mijnheer Vande Reyde, ik wil even bevestigen dat er heel wat positieve verhalen zijn. We hebben het hier al vaak over correctiefase 2 gehad. Vaak komen de negatievere verhalen naar boven, wat natuurlijk logisch is, maar er zijn ook heel wat positieve verhalen.

Ik ben geschrokken van het lage aantal voorzieningen die zich hebben ingeschreven. Het zijn er 23, maar in het antwoord op mijn schriftelijke vraag waren het er 24. Na een bijkomende oproep zijn er nog 5 bijgekomen. Ik weet niet hoeveel voorzieningen er in heel Vlaanderen zijn, maar op zich trekt een klein percentage aan de alarmbel. Zij zullen de coaching krijgen die ze nodig hebben.

Ik heb in een boekje van een voorziening gelezen dat niets zal veranderen en dat iedereen dezelfde kwaliteitsvolle zorg als voordien zal krijgen, niets meer en niets minder. De voorziening zal, ongeacht het nieuwe budget, dezelfde garantie in verband met de zorg geven. Er zijn dus ook positieve verhalen. Er zijn voorzieningen die hier niet van wakker liggen. Zij hebben positieve en negatieve budgetten die ze bij elkaar leggen om ervoor te zorgen dat iedereen dezelfde zorg zal krijgen. Het gaat er natuurlijk ook om hoe de voorzieningen dit ten aanzien van hun mensen vertalen. Daarvoor is het belangrijk dat die infosessies er komen en dat de mensen goed worden geïnformeerd. Duidelijke communicatie blijft zeer belangrijk.

Minister, de enige vraag die ik nog heb, heeft betrekking op de 735 mensen die van een persoonsvolgend budget op de rechtstreeks toegankelijke hulp (RTH) terugvallen. Hoewel hun vraag niet is veranderd, zullen zij geen zorggarantie krijgen. De vraag is waarom zij geen zorggarantie krijgen. Indien iemand 3 dagen per week in een dagcentrum verblijft en op de RTH terugvalt, kan dat nog maximaal 91 dagen per jaar en dus zeker geen 3 maal per week. Ik weet niet of u enige duidelijkheid kunt verschaffen over de zorggarantie van de mensen die op de RTH terugvallen.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Voorzitter, als ik me niet vergis, zijn er in Vlaanderen een 350-tal instellingen. Dat geeft de orde van grootte weer.

Om de gebruikers nog meer bij te staan, zal het VAPH, in samenwerking met de gebruikers- en bijstandsorganisaties, in het voorjaar van 2020 nog bijkomende infosessies organiseren. We voorzien ook in 350.000 euro voor begeleidende maatregelen om het hele transitieproces te begeleiden.

Zoals is aangehaald, zijn er natuurlijk winnaars en verliezers. Het is een kwestie van rechtvaardigheid. Tegenover dezelfde zorgzwaarte moet ook dezelfde vergoeding of verloning staan. Dat is het hele uitgangspunt. Tegenover iedereen die nu wat minder krijgt, staat ook iemand die nu wat meer heeft en in het verleden te weinig heeft gekregen.

Bovendien is, in samenspraak met de verschillende stakeholders, tijdens het hele transitieproces gesteld dat de zorggarantie gegarandeerd zou blijven. Toen tussen Kerstmis 2019 en nieuwjaarsdag 2020 een aantal issues naar voren zijn gekomen, heeft de vertegenwoordiger van het VAPH dit opnieuw benadrukt.

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): De zorggarantie garanderen: ik heb het gevoel dat dat voor de zware zorggroep is, en dat het probleem zich momenteel vooral situeert bij de mensen met een lagere zorgvraag, dat zij er een beetje tussenuit vallen. Ik heb totaal geen probleem met de plus en de min en het principe. Maar je zorg hangt ook een stuk af van je netwerk en je omgeving. Wie toevallig in een omgeving leeft met een heel beperkt netwerk, bijvoorbeeld een eenoudergezin met weinig familie, burens en contacten, moet het maar eens doen. Je moet maar eens proberen om met een volwassen kind met een beperking dat allemaal zelf te organiseren: zelf gaan werken en dan nog eens de zorg met je beperkt netwerk blijven ondersteunen.

We zitten ook met het probleem dat sommige mensen een voucher hadden. Bij de diensten voor zelfstandig wonen verliep alles via een vouchersysteem. Als de waarde van die voucher nu vermindert, moet je bijna tegen die mensen zeggen dat ze moeten overschakelen op een cashsysteem, want met dat cashsysteem zullen ze hun zorg misschien op een andere manier kunnen organiseren en voor die voucher zullen ze minder krijgen van de zorgvoorziening. Ik denk dat dat op zich ook al een probleem is. Dat is een ander accent.

Een derde punt dat ik nog wil toevoegen, konden we vandaag ook lezen in Het Belang van Limburg: er zijn ook voorzieningen die inderdaad door de jaren heen veel meer geld gekregen hebben. Het is echter niet zo dat ze dat opgepot hebben. Ze hebben daar ook nog wel andere zaken mee gedaan. Ze stellen nu vast dat wat ze toen meer deden, nu stopt en dat een andere groep mensen nu buiten de boot valt en aan de deur klopt om ondersteuning te krijgen.

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Collega Vande Reyde, ik hoor dikwijls vanuit de meerderheid dat de oppositie nooit goed luistert als de meerderheid iets zegt, maar ik geloof dat u nu ook niet goed geluisterd hebt. Ik ben begonnen met te zeggen dat de correctiefase 2 een brede consensus kent, zowel hier in de commissie – dat hebben we al dikwijls gehoord – als bij de minister, die dat bij een van de laatste tussenkomsten naar aanleiding van de budgetbesprekingen nog eens expliciet herhaald heeft. Hij zei: 'in deze zaal is niemand tegen correctiefase 2'. Dus ik denk, voor de derde maal: op zich is dat geen probleem, ook niet voor ons.

Maar het is natuurlijk zo, als u zegt correctiefase 2 door te gaan voeren en als u daar beloftes tegenover stelt, dat die ook waargemaakt moeten worden. Want u zegt: de cliënt is het belangrijkste. Dat zeggen wij allemaal. Er is niemand die zegt dat dat niet waar is. Die cliënt stelt nu vast dat zijn centen weg zijn maar dat zijn zorg niet voorzien wordt. Dat is net het probleem. Natuurlijk zijn er succesverhalen. Wij weten dat ook. Daarom gaan wij ook akkoord met die correctiefase 2. Er is een eerlijke verdeling. Maar we moeten natuurlijk ook zorgen dat de mensen die die zorg nog nodig hebben en die een lager budget krijgen, ook die zorg nog krijgen. Dat is hetgeen we beloofd hebben en dat moeten we realiseren. Dat die mensen dan natuurlijk alle middelen uit de kast halen om aan die zorg te komen, lijkt me de evidentie zelf.

Dan is het hier onze taak om daar vragen over te stellen aan de minister. Hoe zult u hiermee omgaan? Hebt u – ik heb het daarstraks gevraagd maar nog geen antwoord gekregen, misschien een volgende keer – een prioriteitenlijst als er budgettaire meevallers zijn? Waar zult u die inzetten? Wat zult u daarmee doen? Ik denk toch wel dat de mensen uit de sector, en niet enkel van de gehandicaptenzorg maar ook van de ouderenzorg, recht hebben om te weten: wat zal deze regering doen voor mijn probleem?

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jan Laeremans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, en aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de ziekenhuisnetwerken in Brussel en de Vlaamse Rand die onder Franstalige controle dreigen te komen – 746 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Dank u, voorzitter, dat ik eens op bezoek mag komen in deze commissie. Mijn vraag had even goed behandeld kunnen worden in de commissie Brussel en de Vlaamse Rand, maar er werd gekozen voor deze commissie. Het was ook wel interessant om hier een stukje mee te maken.

Het gaat over de ziekenhuisnetwerken die vanaf 1 januari 2020 op het terrein gerealiseerd moeten zijn. In heel België mogen er maximaal 25 netwerken komen: 13 in Vlaanderen, 8 in Wallonië en 4 in Brussel. In 2018 heeft men daar een akkoord over gevonden in de Interministeriële Conferentie Volksgezondheid. Er zijn twee principes die daarin gelden. Ten eerste: alle algemene en universitaire ziekenhuizen moeten deel uitmaken van een zogenaamd locoregionaal ziekenhuisnetwerk. Ten tweede moeten de netwerken geografisch aaneensluitend zijn. Dat wil zeggen dat je dus niet zomaar een ziekenhuis uit Oostende en een ziekenhuis uit Aarlen kunt bijeenvoegen.

De organisatie daarvan valt onder de bevoegdheid van de deelstaten. De situatie in Vlaams-Brabant en Brussel is evenwel erg complex, omdat de taaltoestand daar meespeelt. Daarover gaat het mij vandaag, niet over de zorg, dat is een heel ander verhaal, dat is geen enkel probleem voor ons.

In Brussel zijn er drie soorten ziekenhuizen. In de openbare ziekenhuizen moet niet alleen de dienstverlening maar ook het personeel tweetalig zijn. Dit geldt voor iedereen. 25 procent van het personeel moet Nederlandstalig zijn, vanaf de graad van afdelingschef zelfs 50 procent. Er zijn dus een aantal duidelijke criteria. De dienstverlening moet voor iedere patiënt in zijn eigen taal of in de taal van de huisarts gebeuren. Er is administratief toezicht op de toepassing van deze taalwetgeving.

De private ziekenhuizen zijn deels eentalig. Er is geen tweetalige dienstverlening gegarandeerd. In de tweetalige ziekenhuizen moet alleen de dienstverlening gegarandeerd zijn. Dit wil zeggen dat niet elk personeelslid tweetalig moet zijn.

De universitaire ziekenhuizen zijn in principe verbonden aan een taalgemeenschap. Jette bijvoorbeeld is Nederlandstalig en er zijn twee Franstalige ziekenhuizen. In Jette – ik ben er al regelmatig geweest – wordt men perfect in het Frans geholpen, je hoort er heel veel Frans spreken. Het personeel doet dat heel goed. Of men in het Nederlands terecht kan in Saint-Luc en het Erasmusziekenhuis, is heel andere koek: daar horen wij al jaren veel klachten over van Vlamingen die daar – vaak tegen hun wil of zonder dat zij het wisten – naartoe werden gebracht per ambulance. We hebben daar indertijd in de provincieraad heel veel protest tegen aangetekend. Dat wordt dan eens 'meegenomen', zoals dat heet, maar in de praktijk verandert er niets.

De spoeddiensten van alle ziekenhuizen, en in het verlengde hiervan de brandweer en muginterventieteam, worden wel geacht een tweetalige dienstverlening te garanderen, maar ook hier weer is dit in de praktijk vaak niet het geval en kan men Vlaamse patiënten niet begrijpen of wil men die niet begrijpen.

Nu komen we bij de netwerken. Een ervan is dat van het Universitair Ziekenhuis Saint-Luc, de Kliniek Sint-Jan/Saint-Jean en de Europa Ziekenhuizen. Zelfs een ziekenhuis in Waals-Brabant wordt daaraan toegevoegd: de Clinique Saint-Pierre in Ottignies. Het gaat dus over een behoorlijk pak mensen. Zo'n 12.000 medische professionals werken in dat netwerk mee.

De Europa Ziekenhuizen waren al een samenwerkingsverband van de UCL en de KU Leuven, maar in dit grotere samenwerkingsverband werd de KU Leuven buitenspel gezet en wil men – dat is expliciet gezegd bij de voorbereiding ervan – het Frans als voertaal laten domineren. De UCL zit al jaren tegen te wringen tegen die tweetaligheid en ze zien heel die zuidrand van Brussel – Hoeilaart, Tervuren, Beersel, Linkebeek, Sint-Pieters-Leeuw enzovoort – behorend tot het Réseau du Très Grand Bruxelles. Daar mogen zij dus ook met hun ambulances terecht. De vraag is of dit netwerk wetelijk in orde is, aangezien Brussel en Waals-Brabant helemaal niet aan elkaar grenzen.

Een tweede cluster – ook met een eentalige top – is dat van de ULB. Ze maken een netwerk met UZ Erasme, waar Vlamingen nauwelijks in het Nederlands terecht kunnen en de Irisziekenhuizen, dat zijn de openbare ziekenhuizen, meestal OCMW-ziekenhuizen.

In de beide netwerken worden dus tweetalige ziekenhuizen en eentalige Franse universitaire ziekenhuizen samengebracht onder een Franstalig bestuur. Dat betekent een zware achteruitgang voor de Nederlandstalige dienstverlening voor de patiënten en voor de werknemers. De burgermeesters in de zuidrand hebben daar al fel tegen geprotesteerd en zouden daartegen naar de Raad van State willen stappen, of hebben dat gedaan, dat weet ik niet.

Ik heb vragen aan u, minister, maar ik had graag minister Weyts er ook bij gehad.

Zijn de ministers op de hoogte van deze ontwikkelingen? Zijn die nieuwe netwerken definitief vastgelegd, moeten zij nog worden bekrachtigd en kunnen zij nog worden ontbonden door de Federale Regering? Of kan de Vlaamse Regering nog stokken in de wielen steken? Acht de Vlaamse Regering het eerste netwerk met Saint-Pierre in Ottignies in overeenstemming met de regel dat de netwerken geografisch aaneensluitend moeten zijn?

Gaat de Vlaamse Regering ermee akkoord dat die op taalkundig vlak een bedreiging zijn voor de Nederlandstalige patiënten en het Nederlandstalig personeel? Weet de Vlaamse Regering of er taalkundige waarborgen zijn voorzien? Want uit de oprichtingsakte en de statuten blijkt dat helemaal niet het geval te zijn.

Welke stappen zal de Vlaamse Regering zetten om de belangen van de Vlamingen in Brussel en de Rand te verdedigen in dit dossier?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega, we zijn er inderdaad van op de hoogte dat er zich in Brussel netwerken aan het vormen zijn tussen de universitaire ziekenhuizen in Brussel en de niet-universitaire ziekenhuizen uit Brussel en Waals-Brabant. Die netwerken hebben nog geen erkenning gekregen, omdat een erkenning hoe dan ook pas mogelijk is vanaf 1 januari en er nog een decretaale basis moest worden gecreëerd om de samenwerking tussen de openbare en private ziekenhuizen mogelijk te maken.

Het zijn de gemeenschappen, de gewesten die instaan voor de erkenning van de ziekenhuisnetwerken. Voor de aangehaalde netwerken zullen het de Franstalige – Waalse – en Brusselse erkennende overheden zijn die de erkenningen moeten afleveren. Die kunnen dus niet worden ontbonden door de Federale Regering. Er kan wel een procedure worden ingesteld bij de Raad van State.

We zijn van oordeel dat, op basis van de Ziekenhuiswet, een Waals-Brussels ziekenhuisnetwerk tussen Saint-Luc, de Europa Ziekenhuizen en Saint-Pierre Ottignies kan ontstaan. De Ziekenhuiswet omschrijft dat een ziekenhuisnetwerk een netwerk is tussen minstens twee ziekenhuizen die zich binnen een geografisch aansluitend gebied bevinden. De wet voorziet echter ook een afwijking voor netwerken gelegen in een grootstedelijk gebied. Hier moet het geen geografisch aansluitend gebied vormen.

De taalwetgeving blijft van toepassing op de individuele ziekenhuizen. Het feit dat ziekenhuizen met een verschillend statuut deel uitmaken van een netwerk, brengt daar geen enkele verandering in.

De ziekenhuisnetwerken veranderen in se niets aan de patiëntenzorg in de regio. Een patiënt blijft de keuzevrijheid hebben en kan zich dus richten tot een ziekenhuis naar keuze. De Vlaamse overheid heeft in Brussel enkel een bevoegdheid ten aanzien van de unicommunautaire Vlaamse algemene ziekenhuizen in Brussel, in casu het ziekenhuis dat u hebt aangehaald, het UZ Brussel te Jette.

De Brusselse erkennende overheid is bevoegd voor de naleving van de taalwetgeving in de Brusselse bicommunautaire ziekenhuizen en de verdediging van de rechten van Nederlandssprekenden in de bicommunautaire voorzieningen.

Voor dringende medische hulpverlening blijven ook de bestaande principes gelden. Dit maakt dat patiënten naar het dichtstbijzijnde ziekenhuis met een gespecialiseerde spoedgevallendienst zullen worden gebracht. Ik ben op de hoogte van het feit dat de aanvoer door ziekenwagens van Nederlandssprekenden naar unicommunautaire Franstalige universitaire ziekenhuizen regelmatig botst op Nederlandsonkundige

opvang. Ik ken ook de problemen en risico's die hieruit voortvloeien, maar de bevoegdheid om de regelgeving hieromtrent te wijzigen, berust bij mijn federale collega.

Voor problemen met de kennis van het Nederlands van zorgverstrekkers in Brusselse ziekenhuizen kan een patiënt altijd klacht indienen bij het taalmeldpunt, het Vlaams Meldpunt voor Taalklachten. Dit kunt u vinden op www.zorg-en-gezondheid.be/vlaams-meldpunt-taalklachten-in-de-brusselse-ziekenhuizen.

Bij de vorming van de ziekenhuisnetwerken is er uitgegaan van het principe van patiëntenstromen om ziekenhuizen op te nemen in een bepaald netwerk. Het gehanteerde principe is dat men, als netwerk, zorg moet aanbieden en organiseren voor de patiënten die zich tot ziekenhuizen van het netwerk richten.

Wat de Vlaamse ziekenhuisnetwerken betreft, kan een perfect sluitend plaatje gemaakt worden voor de Rand in Vlaams-Brabant door erkenning van drie Vlaamse ziekenhuisnetwerken: het ziekenhuisnetwerk Oost-Vlaams-Brabant, met Leuven als spil en werkingsgebied tot de Druivenstreek; het ziekenhuisnetwerk Aalst-Brussel-Halle en het ziekenhuisnetwerk BRIANT, dat onder andere het ziekenhuis van Vilvoorde omvat en het noorden van de Rand dekt. Zo zullen alle Vlaams-Brabantse eerstelijnszones en alle Vlaams-Brabantse gemeenten door deze drie netwerken kunnen worden gedekt. Zoals eerder aangegeven, blijft een patiënt de keuzevrijheid hebben en kan die zich dus richten tot een ziekenhuis naar keuze.

We zullen erover waken dat de Waals-Brusselse netwerkvorming geen afbreuk doet aan de Vlaamse netwerkinitiatieven in Vlaams-Brabant en Brussel.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Ik heb niet alles kunnen volgen, dus zal ik alles nog eens grondig nalezen.

Ik heb de indruk dat de Vlaamse Regering niet veel initiatief gaat nemen en dat ze gewoon aanvaardt dat het zo loopt. "We kunnen er nu al terecht. Tweetalige ziekenhuizen dat verandert niet." Ik geef een voorbeeld. In de Europa Ziekenhuizen wordt de medische richting die men wil uitgaan, bepaald door vijf Franstalige medici. Voordien werd die lijn uitgezet door een deel van de KU Leuven en een deel van de UCL samen. Nu zijn het vijf Franstaligen. U weet toch ook welke richting het zal uitgaan. Het zal zeker niet goedkoper worden en wij betalen als Vlaming toch een pak geld. Die geldstromen gaan via het federale niveau en via Brussel naar die ziekenhuizen, zeer ondoorzichtig dus.

Ik denk dat de Vlaamse overheid dit dossier toch eens grondig zal moeten onderzoeken en moet proberen om een oplossing te bieden voor al die patiënten. Men heeft natuurlijk de keuze. Ik mag als Vlaming uit Grimbergen naar het ziekenhuis in Leuven gaan, naar Vilvoorde of naar Jette; die keuze is makkelijk. Het gaat vooral over de patiënten die met de ziekenwagens worden opgehaald. Er wordt niets aan gedaan, want men zegt dat het de federale wetgeving is. Het is al vaak gebeurd. Men gaat iemand ophalen in bijvoorbeeld Galmaarden. Men spreekt enkel Frans en verstaat de mensen niet. Men brengt de mensen naar het dichtstbijzijnde ziekenhuis, en dat is niet Halle, Aalst of Asse, maar Erasmus waar men systematisch weigert om Nederlands te spreken. In de krant stond een voorbeeld van iemand uit Dilbeek die in 2016 daar een maand heeft gelegen met een gebroken heup. Hij is nooit in het Nederlands geholpen, hoewel hij dat iedere keer opnieuw vroeg. Aan zulke toestanden wil ik dat er iets wordt gedaan.

We kunnen desnoods zeggen dat we die ziekenwagens laten uitrijden door het netwerk van de VUB samen met Asse en Halle, zodat we zeker zijn dat het Nederlandstaligen zijn. De situatie gaat absoluut verslechteren, daar zijn we heel bevreesd voor. Ik denk dat de Vlaamse Regering er toch eens werk van zou moeten maken.

De administrateur-generaal van Zorg en Gezondheid, Dirk Dewolf, kent de situatie toch ook goed. Men zou hem om advies kunnen vragen of we dit zomaar moeten goedkeuren. We hebben blijkbaar toch een vinger in de pap. U zegt dat het Brussel is dat moet beslissen, maar we weten wat Brussel waard is op het gebied van taalwetgeving. Ik denk dat er een tandje mag worden bijgestoken.

De voorzitter: Mevrouw Sleurs heeft het woord.

Elke Sleurs (N-VA): Minister, ik zou de bezorgdheid van de collega willen delen. Het uitwerken van netwerken zodat Vlamingen in de rand van Brussel kunnen blijven worden bediend in het Nederlands, is ook al lang een zorg van de N-VA. Ik zou u dus ook willen oproepen, ook al hebt u niet de nodige bevoegdheid, om via de nodige diplomatieke kanalen onze bezorgdheid over te brengen en er vooral eerst en vooral voor te zorgen dat de patiënten de nodige zorg krijgen en in het Nederlands kunnen worden bediend.

Een tip is misschien om het Taalmeldpunt wat meer bekend te maken zodat we een idee krijgen en een officiële registratie van de problemen. Ik heb voldoende in Brusselse ziekenhuizen gewerkt om te weten dat er wel degelijk problemen zijn om de Nederlandstalige patiënten in het Nederlands op te vangen. Een ziekenhuis-netwerk zou daar geen bijdrage aan mogen leveren, maar zou integendeel de zorg moeten verbeteren. De taalkennis van de zorgverleners zou toch zeker in het oog moeten worden gehouden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over niet-dringend patiëntenvervoer – 750 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp.a): Ik heb inderdaad een vraag in verband met het niet-dringend ziekenhuisvervoer, waar u niet zo lang geleden – een paar weken terug – een verklaring over hebt gedaan. Er is ondertussen een bevraging gebeurd door de socialistische mutualiteiten, en daaruit blijkt dat, door de start van de ziekenhuis-netwerken, het niet-dringend patiëntenvervoer tussen ziekenhuizen zal toenemen. Op dit ogenblik is dit niet gereglementeerd, waardoor de patiënt eventueel de rekening dreigt te moeten betalen voor die samenwerking en die specialisatie.

Tussen campussen van dezelfde ziekenhuisgroep draagt het ziekenhuis de kosten, en dat geldt evenzeer wanneer de patiënt nog dezelfde dag terugkeert naar het eerste ziekenhuis. Maar in alle andere gevallen komen de kosten op de schouders van de patiënt terecht. Uit de analyse van de betrokken mutualiteiten blijkt dat die factuur flink kan oplopen, en dat er nogal wat onderscheid is tussen de verschillende ziekenhuizen.

U hebt gezegd dat u een vast tarief zou gaan invoeren voor het niet-dringend ziekenvervoer. Dat is goed. Maar welke termijn kleeft u daarop, en over welke bedragen gaat het eventueel?

Hoe wilt u de facturatie tussen die ziekenhuizen transparanter maken, ook in afwachting van de realisatie van dat vast tarief, zodat de patiënt alles beter kan opvolgen?

Wat vindt u van het voorstel om het ziekenvervoer tussen ziekenhuizen terug te laten betalen door de verplichte ziekteverzekering, omdat het uiteindelijk deel

uitmaakt van de behandeling? Want ik zeg het al jaren: uiteindelijk zorgen de ziekenwagens voor een stuk voor het aanbrengen van de klanten van die ziekenhuizen, om het zo oneerbiedig uit te drukken. Mijn vraag is dan ook of u van plan bent om, eventueel met het oog op afstemming, aan te dringen op overleg met de federale overheid, en het eventueel via die weg op te lossen.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: In het regeerakkoord is afgesproken dat we voor het niet-dringend liggend ziekenvervoer tariefzekerheid voor de patiënt zullen realiseren. Hoe en onder welke vorm dat moet worden gerealiseerd, zal worden bepaald in samenspraak met de commissie niet-dringend liggend ziekenvervoer, waarin alle belanghebbenden van het niet-dringend liggend ziekenvervoer zijn vertegenwoordigd.

Het maken van tariefafspraken zal een evenwichtsoefening zijn tussen de effectieve kostprijs van het vervoer en de betaalbaarheid ervan door de patiënt of de overheid. De gedragenheid van de beslissing door de belanghebbenden is daarin een belangrijk aspect. De studie die in de vorige legislatuur is gebeurd over de kostprijs van het ziekenvervoer, is alvast een belangrijk element van onderbouwing voor deze gesprekken.

We merken dat middelen vandaag soms verkeerd worden ingezet. Patiënten die zittend kunnen worden vervoerd, worden vanwege de financiële regeling soms liggend vervoerd. Daarnaast is uit de kostenstudie gebleken dat lege kilometers de kostprijs van het ziekenvervoer opdrijven. Het is daarom belangrijk om de efficiëntie van het niet-dringend ziekenvervoer en het adequaat gebruik van de beschikbare middelen te optimaliseren. Dit zal de kostprijs van het vervoer doen dalen, met een gunstig effect op de tarieven.

Medio 2019 startte een studie 'digitaal mobiliteitsplatform', mede gefinancierd door de Vlaamse Regering, waarin een model van slimme dispatching wordt ontwikkeld, teneinde de efficiëntie van de middelen voor ziekenvervoer te optimaliseren. Deze studie kadert in de Vlaamse agenda inzake Digital Health Innovation, waarbij met behulp van digitale tools en platformen de zorgsector en dus ook de patiënt beter kan worden ondersteund. De resultaten van deze studie worden eind 2020 verwacht. De studie wordt in Limburg uitgevoerd, maar nadien zal de uitrolbaarheid naar Vlaanderen worden bekeken.

Artikel 9 van het decreet van 18 mei 2018 betreffende het niet-dringend liggend ziekenvervoer laat toe dat de Vlaamse Regering minimale en maximale tarieven en de toegepaste criteria voor de berekening van de tarieven bepaalt. Er zal moeten worden rekening gehouden met parameters als de nood aan (para)medische begeleiding, de tijdsspanne waarbinnen het vervoer moet worden uitgevoerd, het gebruik van materiaal, enzovoort. Ik zal aan de commissie vragen dat ze een voorstel uitwerken dat rekening houdt met deze variabelen.

Ik zal er bij de commissie ook op aandringen om prioriteit te geven aan deze oefening. In tussentijd willen we de patiënt beter informeren over de te verwachten kost van het niet-dringend liggend ziekenvervoer.

Begin december 2019 heb ik aan alle ziekenhuizen gevraagd om de patiënt vooraf te informeren over de te verwachten kostprijs van het vervoer. Medio dit jaar gaat de vergunningsplicht voor de ziekenwagendiensten in. Een van de vergunningsvoorwaarden is dat de ziekenwagendienst, voorafgaand aan het vervoer, de patiënt informeert over de te verwachten kostprijs. Op deze manier is de goed geïnformeerde patiënt beter betrokken in zijn zorgproces en kunnen klachten over onverwacht hoge facturen worden vermeden.

Tot slot wil ik ook inzetten op de toegelaten handelingen die door de ambulanciers niet-dringend ziekenvervoer mogen worden gesteld. Vandaag mogen patiënten met een zuurstoftherapie of een waakinfuus niet door de ambulancier niet-dringend ziekenvervoer worden begeleid. Doordat voor deze patiënten een verpleegkundige begeleiding nodig is en doordat de mutualiteiten niet tussenkomen in paramedisch begeleide transporten, loopt de kost voor de patiënt danig op.

In de vorige legislatuur is vanuit Vlaanderen sterk aangedrongen op een statuut voor de ambulancier niet-dringend ziekenvervoer. Vanaf september 2020 zal de ambulancier niet-dringend ziekenvervoer erkend moeten zijn.

Hiermee is een deel van het probleem opgelost. De ambulancier mag een zuurstofbehandeling tijdens het vervoer voortzetten. Ik zal met de federale minister van Volksgezondheid bekijken hoe, na een gedegen opleiding, ook het toezicht op een patiënt met een waakinfuus, kan worden toegelaten.

De informatie die vermeld moet worden op een ziekenhuisfactuur, wordt bepaald door de federale overheid. Vlaanderen is enkel bevoegd voor de acht revalidatieziekenhuizen, die ingevolge de zesde staatshervorming onder Vlaamse bevoegdheid zijn gekomen. Op vraag van de sector en omdat de ziekenhuisfactuur ook de nomenclatueurgebonden prestaties bevat, werden de wettelijke bepalingen over de facturatie voor deze revalidatieziekenhuizen analoog met de federale verplichtingen gehouden.

Maar de kostprijs voor het ziekenvervoer wordt door de ziekenwagendienst rechtstreeks aan de patiënt gefactureerd. Artikel 9 van het Besluit van de Vlaamse Regering van 8 februari 2019, waarin de vergunningsvoorwaarden voor de ziekenwagendiensten worden bepaald, stelt dat de patiënt een duidelijk controleerbare factuur moet ontvangen. Het tarief per kilometer, het aantal afgelegde en gefactureerde kilometers en de kosten voor farmaceutisch noodzakelijke verstrekkingen zijn elementen die verplicht op de factuur moeten worden vermeld.

Wat vind ik van het voorstel om het ziekenvervoer tussen ziekenhuizen terug te laten betalen? Het vervoer tussen ziekenhuizen, het zogeheten interhospitaalvervoer, is een complex gegeven. Afspraken hieromtrent zijn nodig. Hiervoor is inderdaad overleg met de federale minister van Volksgezondheid nodig. Ik zal dit opnemen met de federale minister.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp-a): Minister, ik heb nog twee aanvullende vragen. Begrijp ik het goed dat dit ten vroegste in 2021 zal zijn, want u wilt eerst de studie afwachten die klaar is eind 2020?

Minister, u weet ongetwijfeld beter dan ik dat de opleiding van de ambulanciers een gevoelige materie is omdat het nog altijd tussen Vlaams en federaal in zit. Bent u van plan om meer duidelijkheid te scheppen en meer lijn te brengen in de scholen waar de geneeskundige-hulpopleidingen plaatsvinden? U zegt dat er bepaalde maatregelen zijn genomen en dat ze een bepaalde minimumopleiding moeten hebben. Zijn er contacten in die opleiding om daar een lijn in te brengen? Het is ook gedeeld Vlaams en federaal.

De voorzitter: Mijnheer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, het is een niche, maar het is een niet onbelangrijke niche die wordt aangehaald in deze vraag. Voor ons als partij zijn de transparantie en de betaalbaarheid belangrijk. Die twee zaken, die de minister naar voren schuift en die in het regeerakkoord staan, moeten we echt heel sterk bewaken, al was het maar voor de patiënten, zodat ze weten wat ze betalen en zodat

er ook een duidelijkheid is. Het kan ook niet de bedoeling zijn dat patiënten omwille van de samenwerking van de locoregionale ziekenhuisnetwerken, waar terecht wordt geprobeerd om op de een of andere locatie te specialiseren, daarvan de dupe zijn omdat ze moeten instaan voor het vervoer ertussen.

De vraag is dus: gaat het om een vast tarief per kilometer of gaat het om een vast tarief per rit, zoals het forfaitaire tarief van 60 euro voor dringend ziekenvervoer?

Minister, een tweede vraag betreft de studie van Möbius. Dat is een interessante studie, zeker de analyse van de kosten per rit. Pagina 27 biedt een volledig overzicht. Als iemand stelt dat we in de scholing naar de ambulanciers moeten kijken, zit daar een bepaalde kost bij. Als we die scholing uitbreiden, zal die kost allicht stijgen. Mijn vraag is met welke elementen uit dat onderzoek u, naast dit punt, rekening wilt houden om de prijs te bepalen.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: We zullen dat verder moeten uitwerken. Ik kan daar nu niet op vooruitlopen. De prijs is natuurlijk belangrijk, want anders zouden we dat niet in het Vlaams regeerakkoord hebben opgenomen. Wat de prijs betreft, zijn er mutualiteiten die tussenbeide komen. Niet alle mutualiteiten doen dat, maar de mutualiteiten die tussenkomen, strekken natuurlijk tot voorbeeld.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, en aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de effectiviteit van de deradicaliseringsaanpak – 628 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Beke.

De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, mijn vraag om uitleg is een keer uitgesteld, waardoor de aanleiding enigszins gedateerd kan klinken, maar de problematiek is dat geenszins. Ik wil de aanleiding nog even schetsen. Op 29 november 2019 heeft een uit de gevangenis vrijgekomen terrorist in Londen een aanslag gepleegd. De man was zeven jaar eerder voor zware terroristische misdrijven veroordeeld. Hij had meegewerkt aan een vrijdelde bomaanslag in Londen en hij had plannen gemaakt om in Pakistan een jihadistisch trainingskamp uit te bouwen. In de gevangenis was hij, naar eigen zeggen, tot inkeer gekomen. Hij was in contact gekomen met de deradicaliseringsambtenaren, die hem geloofden toen hij zei een betere burger te zijn geworden. Toch heeft hij kort na zijn vrijlating een aanslag gepleegd die nadien door Islamitische Staat is opgeëist. Blijkbaar heeft die man iedereen in zijn omgeving – ook de ambtenaren in de gevangenis – misleid, en hierdoor is in het Verenigd Koninkrijk een debat ontstaan over de efficiëntie van die dure zogenaamde deradicaliseringsprogramma's. Vaak, zeker in het geval van geradicaliseerde moslims, zouden die programma's geen resultaat hebben.

Ook in ons land zijn we helaas bekend met die problematiek. Daar is al wat onderzoek naar gedaan. De sociologe en criminologe Marion van San heeft een rapport geschreven met de titel 'De onvoorspelbare terrorist'. Daarin schrijft ze het volgende: "Er is vrij veel overeenstemming over het feit dat deradicalisering geen realistisch doel is. We weten niet wat de beste werkwijze is voor het aanpakken

van gewelddadige radicalisering. Geen enkele methode is wetenschappelijk beproefd. Hooguit kan men een disengagement nastreven, met name een gedragsverandering, maar niet noodzakelijk een verandering van overtuiging.

Minister, uit cijfers van de FOD Justitie blijkt dat in de gevangenissen van dit land 227 personen zitten met het etiket 'T', wat wijst op terrorisme of radicalisering. U mag me gerust corrigeren indien het aantal dat ik in mijn vraag om uitleg heb opgenomen, ondertussen gedateerd zou zijn. We hebben de voorbije jaren gezien dat de Vlaamse Regering en lokale overheden heel wat deradicaliseringsplannen, actieplannen en ambtenaren hebben uitgewerkt of ingezet. De efficiëntie en effectiviteit daarvan is zeer onduidelijk.

Hoe evalueert u de huidige deradicaliseringsaanpak? Welke wetenschappelijke onderbouw is er voor die aanpak? Welke lessen trekt u desgevallend uit de aanslag in Londen waarnaar ik heb verwezen? Welke initiatieven wilt u in dit verband eventueel nog nemen in de loop van deze legislatuur?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega, na de aanslag in het Joods Museum in Brussel in mei 2014, de geplande terreuracties die begin 2015 in Verviers konden worden vrijdeld en de aanslagen in Kopenhagen in februari 2015, werd het duidelijk dat er binnen de gevangenismuren nood was aan een globale aanpak van radicalisering, extremisme en terrorisme. Deze noodzaak werd in de nasleep van de aanslagen in Parijs in november 2015 en de aanslagen in Zaventem en Maalbeek in maart 2016 onmiskenbaar. Gedetineerden vormen immers een bijzonder kwetsbare groep voor radicalisering, die verdere aandacht en opvolging verdient. Door gevoelens van frustratie tegenover de samenleving, groepsdruk, de afsluiting van de normale maatschappij, een zoektocht naar religieus of ideologisch geïnspireerde zingeving en/of het verlangen om tot een groep te behoren, zijn ze extra vatbaar voor een radicaal gedachtengoed dat zich afzet tegen de fundamentele waarden en grondrechten van onze samenleving.

De aanpak van radicalisering binnen de Belgische penitentiaire instellingen is een gedeelde verantwoordelijkheid van de federale overheid en de gemeenschappen. Bijgevolg werd er gekozen voor een gemeenschappelijke aanpak van de FOD Justitie en de Vlaamse Gemeenschap. Zo hebben het directoraat-generaal Penitentiaire Inrichtingen van de FOD Justitie en het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin in 2018 een gezamenlijk draaiboek opgesteld. Dit draaiboek stelt de wederzijdse verantwoordelijkheden en verwachtingen vast van het directoraat-generaal Penitentiaire Inrichtingen en van mijn departement, met aandacht en respect voor de bevoegdheden en de deontologische codes van beide organisaties. De centrale doelstelling hierbij is het beheersen van de radicaliseringsproblematiek binnen de gevangenismuren en, waar mogelijk, het tot stand brengen van disengagement op individueel niveau.

Volgende doelstellingen zijn in het gezamenlijke draaiboek geformuleerd. Een: kennis en expertise verwerven inzake het fenomeen radicalisme en extremisme. Twee: het detecteren van de omvang van het fenomeen in kwantiteit en kwaliteit. Drie: streven naar maximale afstemming, samenwerking en complementariteit in het beleid rond de aanpak van radicalisering in de gevangenissen. Er wordt systematisch aan een gezamenlijke visie gebouwd en er worden gezamenlijke initiatieven genomen. Vier: het ontwikkelen van disengagementstrajecten. Vijf: het vermijden dat mensen tijdens hun detentie radicaliseren. Zes: vertegenwoordigers van de geestelijke en morele bijstand actief inschakelen in disengagementstrajecten.

Disengagementstrajecten, die sociale re-integratie beogen, zijn trajecten op maat van een individu, die ingrijpen op meerdere levensdomeinen en werkzame factoren. Binnen een dergelijk traject zijn de facto meerdere actoren betrokken. De

begeleiding omvat zowel veiligheids- als sociopreventieve begeleidingsaspecten binnen een langetermijnperspectief, waarin de continuïteit van de opvolging wordt verzekerd. Gelet op het belang van de sociale context vindt het traject ook aansluiting bij de lokale realiteit van het individu en kan het steunen op de lokale partners. Bij de vorming van het traject worden minstens volgende levensdomeinen onderzocht: psychosociale begeleiding, opleiding en tewerkstelling, trauma- of gespecialiseerde geestelijke gezondheidszorg, waaronder ook de verslavingszorg, betrokkenheid en begeleiding van de sociale context en het betrekken van personen die een alternatief discours aan het gedachtengoed van gewelddadig extremisme kunnen bieden, zoals personen met een religieuze autoriteit en andere steunfiguren. Dergelijke trajecten worden op maat van de geradicaliseerde gedetineerden opgezet door de bevoegde diensten en kunnen bestaan uit een combinatie van een individuele aanpak en een groepsaankpak. De begeleiders staan ook in voor de verwijzing van de gedetineerden naar de hulp- en dienstverlening, voor het opstellen van een individueel hulp- en dienstverleningsplan op maat van de gedetineerde, voor de coördinatie, de opvolging en de afstemming van dat plan met het oog op continuïteit in de hulp- en dienstverlening tijdens en na de detentie.

Indien blijkt dat een dergelijke begeleiding specifiek gericht op disengagement nodig is, wordt een consultant ingeschakeld. Momenteel zijn drie consultants tewerkgesteld in de CAW's (centra algemeen welzijnswerk) en één consultant binnen het departement. Deze laatste bevindt zich in een overgangsfase en draagt haar dossiers over naar de consultants van de CAW's. Deze consultants leggen proactief en outreachend contact met de gedetineerde en gaan daarbij aanklappend te werk. Er wordt veel aandacht en energie gestoken in het opbouwen van een vertrouwensrelatie met de gedetineerde. Dat leidt tot een intensieve begeleiding waarbij op zoek wordt gegaan naar de push-, pull- en triggerfactoren in het kader van radicalisering en naar de aangrijpingspunten om met de achterliggende problematiek die geleid heeft tot radicalisering aan de slag te gaan.

Thema's die daarbij aan bod kunnen komen zijn: ideologie, religiebeleving, de geopolitieke toestanden, identiteit, racismekwetsuren enzovoort. In de begeleiding komen ook de verschillende levensdomeinen aan bod: opleiding en tewerkstelling, trauma- of gespecialiseerde geestelijke gezondheidszorg enzovoort. De CAW's ontvingen een extra financiering voor de inzet van drie vte's voor de periode 15 oktober tot en met 31 december 2019. De subsidie is verlengd tot 31 december 2020 en uitgebreid naar 3,5 vte's en dat ten belope van 247.502 euro. Ze hebben de afgelopen jaren reeds zestig gedetineerden begeleid.

Daarnaast subsidieer ik de centra geestelijke gezondheidszorg extra voor een therapeutisch aanbod voor geradicaliseerde gedetineerden met een geestelijke-gezondheidsproblematiek. Dit behandelingsaanbod wordt ingezet in de disengagementstrajecten. Deze subsidie van 150.000 euro loopt nog tot 14 december 2020.

Ook bij vrijlating worden de gedetineerden nog een tijdje verder begeleid, onder meer door het CAW, zodat een goede overgang kan worden gemaakt tussen het traject binnen en buiten de gevangenis.

In ons land is er ook een nauwe samenwerking tussen de veiligheidsdiensten, de strafuitvoeringsdiensten en de hulp- en dienstverlening. Zo vindt in elke gevangenis waar geradicaliseerde gedetineerden verblijven, op regelmatige basis casus-overleg plaats met minstens de lokale directie, de psychosociale dienst van de gevangenis, de hulpverlener die de gedetineerde begeleidt en eventueel de justitie-assistent. Gedetineerden die vrijkomen onder voorwaarden, worden opgevolgd door een justitieassistent. Bovendien worden geradicaliseerde gedetineerden na hun vrijlating ook nog verder opgevolgd door de lokale taskforces en de lokale integrale veiligheidscel (LIVC). Aan de LIVC's nemen, naast de veiligheidsdiensten, ook sociopreventieve actoren deel.

We kunnen dus stellen dat we een hele keten aan opvolging en hulpverlening hebben ontwikkeld die gericht is op het beheersen van de radicaliseringsproblematiek en, waar mogelijk, het tot stand brengen van disengagement op individueel niveau.

Op wetenschappelijk vlak heeft het steunpunt het onderzoek 'Disengagement geradicaliseerde gedetineerden: beschrijving en evaluatie praktijk' uitgevoerd. Dit onderzoek had als doelstelling om aan de hand van een kwalitatief onderzoeks-opzet een beschrijving en evaluatie te bieden van de professionele praktijken van de consultants die disengagementstrajecten opzetten met geradicaliseerde gedetineerden. Op basis van dit onderzoek is een kritische, wetenschappelijke evaluatie gemaakt van de pluspunten, knelpunten en mogelijkheden ter verbetering inzake de professionele praktijken van de consultants in het kader van de aanpak van radicalisering en van de context waarin zij worden ingezet. Het resultaat van dit onderzoek zijn dertien beleidsaanbevelingen, waarbij is vertrokken vanuit de noodzaak voor een multi-agency werking bij het opzetten van disengagementstrajecten.

De verschillende aanbevelingen hebben betrekking op de functies en de doelstellingen van de consultants, met enerzijds een focus op de uitbouw van de individuele begeleidingstrajecten en anderzijds op de consultfunctie en de begeleidingsrol van de consultants, op de context waarbinnen de aanpak wordt uitgewerkt, op de positionering van de consultants en op de polarisatie in de aanpak van gewelddadige radicalisering.

Op basis van deze aanbevelingen is de samenwerking tussen de Vlaamse Gemeenschap en het directoraat-generaal Penitentiare Inrichtingen geïntensifieerd.

In het onderzoek zijn verschillende EXIT-initiatieven in het buitenland in kaart gebracht. Deze literatuurstudie toont dat het zeer moeilijk is om een overzicht te geven van initiatieven die zonder enige twijfel werken. De wetenschappelijke literatuur inzake deradicalisering en disengagement bevat immers amper gedetailleerde informatie over de inhoud, het verloop, de methodieken en de effectiviteit van dit soort programma's. Bovendien is het ook zo dat een programma van een bepaald land niet zonder meer kan worden geïmplementeerd in een ander land, omdat de programma's zijn aangepast aan de specifieke context.

De verschillende EXIT-initiatieven beschreven in de literatuurstudie, tonen aan dat het belangrijk is om in te spelen op onder andere de ideologie, het sociaal netwerk en verschillende levensdomeinen van een persoon, teneinde de mogelijke push-, pull- en triggerfactoren te identificeren die inspelen op het creëren van een cognitieve opening en 'betekeniszoekende' motivaties, gedachten en gevoelens en hierop te kunnen anticiperen. Het bevorderen van de re-integratie in de maatschappij wordt in dit kader beschouwd als een belangrijk onderdeel in de aanpak van deze problematiek. De literatuurstudie van dit onderzoek toont immers aan dat gewelddadige radicalisering kan worden beschouwd als een dynamisch, niet-lineair proces van persoonlijke verandering waar individuen zich wenden tot een gewelddadige radicale ideologie die het plegen, faciliteren en/of ondersteunen van geweld als een legitiem middel beschouwt om een doel te bereiken. Deze verandering, die vaak een reactie is op persoonlijke en contextuele grieven, wordt gekenmerkt door een persoonlijke crisis in de zoektocht naar betekenis.

Wanneer we kijken naar de aanpak van de consultants, merken we op dat de individuele begeleidingstrajecten – die door de consultants proactief worden aangeboden – eveneens proberen in te spelen op verschillende aspecten en levensdomeinen: zelfbeeld, identiteit, onderwijs, werk, weerbaarheid, agressie, trauma, psychologisch welbevinden, sociaal-economische facetten, gezin en familie, religie en ideologie, enzovoort.

Met de intrede van de consultants blijkt een grote stap vooruitgezet te zijn in de aanpak van gewelddadige radicalisering in de gevangenis. De consultants zijn erin

geslaagd om individuele begeleidingstrajecten uit te bouwen met geradicaliseerde gedetineerden in samenwerking met verschillende partners, om ondersteuning te bieden aan verschillende actoren en om mee vorm te geven aan het beleid. Bovendien is de samenwerking tussen de verschillende diensten sinds de start van de consulenten toegenomen.

Het onderzoek geeft ook een reeks aanbevelingen. Zo wordt benadrukt dat het belangrijk is om zoveel mogelijk verschillende justitie- en hulpverleningspartners te betrekken bij deze begeleidingstrajecten. Op deze manier kan er op een meer flexibele wijze worden ingespeeld op de vraag vanuit hulpverlening, justitie en/of de gedetineerden naar meer individuele begeleidingstrajecten.

Om hieraan tegemoet te komen, hebben we de CAW's en de centra voor geestelijke gezondheidszorg (cgg's) extra gefinancierd voor een specifiek aanbod naar deze doelgroep. Er wordt ook intenser samengewerkt met het directoraat-generaal Penitentiaire Inrichtingen aan een multi-agency aanpak, waarbij zowel de detentie-aspecten als de aspecten van de hulpverlening op elkaar worden afgestemd en waarbij wordt gewerkt naar een echt gemeenschappelijk gedragen en uitgedragen visie en een gedeelde finaliteit in het kader van de aanpak van radicalisering. Voor meer informatie omtrent deze multi-agency aanpak verwijs ik naar minister Zuhair Demir, bevoegd voor de justitie en de handhaving. Zij heeft de coördinatie voor deze multi-agency aanpak onder haar bevoegdheid.

Ook de continuïteit van opvolging wordt als belangrijk aangestipt in het onderzoek. Zoals aangetoond in de literatuurstudie, zijn systematische evaluaties van de individuele disengagementstrajecten en een gestructureerde en relevante informatie-delung noodzakelijk om na te gaan of de middelen geschikt zijn, de interventies efficiënt en werkzaam worden geïmplementeerd, en of de doelstellingen worden bereikt. Op deze manier worden positieve en negatieve ervaringen gedeeld en wordt er gezocht naar oplossingen.

De hulpverleners die het traject binnen de gevangenis begeleiden, moeten bijdragen aan een warme overdracht van het dossier na detentie ten aanzien van de diverse Vlaamse actoren, zoals justitieassistenten, externe hulpverleners enzovoort. Het casusoverleg dat in de gevangenissen wordt georganiseerd en de lokale integrale veiligheidscellen buiten de gevangenissen komen hieraan tegemoet.

De casus in Londen toont aan dat we voorzichtig moeten omgaan met het inschatten van risico's met betrekking tot geradicaliseerde personen. Het lijkt me belangrijk dat we deze personen op een nauwgezette manier blijven opvolgen, voldoende aandacht hebben voor eventuele herkenbare signalen die kunnen duiden op radicalisering en hun re-integratietraject blijven ondersteunen. We moeten er ons van bewust zijn dat dit ons nog geen 100 procent garantie geeft dat we situaties zoals in Londen volledig kunnen uitsluiten. We zijn immers met mensen aan het werken en dat betekent dat er altijd een onzekere factor aanwezig zal zijn. We proberen dit echter zo veel mogelijk te beheersen via gemeenschappelijke opvolging van veiligheidsdiensten, strafuitvoeringsdiensten en hulpverlening in deze dossiers.

We volgen de lopende initiatieven van nabij op en sturen bij waar dit nodig is.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, de collega rechts van mij heeft me al ingefluisterd dat ik geen bijkomende vragen meer mag stellen wegens het risico dat uw bijkomend antwoord even lang zal zijn. *(Gelach)*

Ik wil u uiteraard bedanken voor uw uitgebreid antwoord. De lengte van uw antwoord geeft aan in welke mate deze problematiek complex is.

Ik ben niet alleen bekommerd om de maatschappelijke kostprijs van gewelddadige radicalisering – die in de meest voorkomende gevallen moslimradicalisering is –, maar ook over de kostprijs voor de belastingbetaler van de dure deradicaliseringsprogramma's, zeker als die uiteindelijk volgens experts zoals Marion van San niets veranderen aan de radicalisering van de betrokkenen.

In haar rapport zegt zij namelijk dat die deradicaliseringsprogramma's op los zand gebouwd zijn. Want volgens Marion van San "bestaat er geen enkele preventieve of deradicaliserende aanpak die aantoonbaar werkt".

Er is ook een onderzoek gebeurd door de KU Leuven. De aanleiding daarvoor was het feit dat men tot de conclusie kwam dat al die deradicaliseringsinitiatieven een behoorlijk warrig landschap vormen. De KU Leuven formuleerde heel wat kritische bedenkingen bij wat men mijn inziens terecht de deradicaliseringsindustrie heeft genoemd. Ze hebben bij hun onderzoek 107 gesubsidieerde projecten vastgesteld in dit land, die allemaal gingen over zogenaamde deradicalisering. Maar ze zeiden er meteen bij dat het niet mogelijk was om een volledig overzicht te geven omdat er zoveel initiatieven werden ontwikkeld, door zoveel politieke niveaus, gaande van lokale overheid, over de Vlaamse en de federale overheid enzovoort. Vaak wordt ook vastgesteld dat bij al die onderzoeken en deradicaliseringsprogramma's de olifant in de kamer niet wordt genoemd, met name het feit dat onze samenleving islamiseert als gevolg van massale immigratie.

Mijn bijkomende bekommernis is ook dat eigenlijk niemand kan zeggen hoeveel belastinggeld er in dit land nu eigenlijk wordt besteed aan heel die deradicaliseringsindustrie.

Minister, ik wil nog even meegeven dat, na indiening van deze vraag om uitleg, het Vlaams Parlement het nuttig heeft gevonden om een Commissie voor de bestrijding van gewelddadige radicalisering op te richten, in navolging van de vorige legislatuur. Ik word geacht daarvan het voorzitterschap waar te nemen. Ik stel voor dat we u op een later moment en te gepastere tijde uitnodigen in die commissie om hierover verder van gedachten te wisselen.

De voorzitter: Minister Beke, gaat u in op het verzoek van collega Janssens?

Minister Wouter Beke: Als het parlement mij uitnodigt, kan ik moeilijk anders. *(Gelach)*

Chris Janssens (Vlaams Belang): Dank voor uw enthousiasme. *(Gelach)*

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.